

★ พื้นที่ท่องเที่ยวในการกรองเงินสำหรับความเสี่ยงภัยของรัฐบาลต่างๆ ในละตินอเมริกา (ค.ศ. 1974)

บทที่ ๕

วิกฤติการณ์ปัจจุบันในละตินอเมริกา

บทนำ

ละตินอเมริกาที่เข่นเดียวกับประเทศในส่วนอื่น ๆ ของโลกที่การจราจรสุ่นวาย อันถึงขั้นนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงรูปแบบการปกครอง ลักษณะดังกล่าวมีอยู่ทั่วไปหลัง จากสหภาพโซเวียตที่ 2 เป็นต้นมา และเนื่องมาจากการที่ต้องดำเนินการต่อต้าน จึงทำให้ละตินอเมริกาเป็นที่รู้จักกันว่าเป็นศูนย์กลางแห่งการปฏิริวัติ ด้วยการเป็น นักปฏิริวัตินี้เองทำให้ความรู้สึกของความเจ็บปวดและความหายนะที่เกิดจากสหภาพโซเวียต กลับมาอีกครั้งในต้นศตวรรษที่ 19 ได้สูญหายไปหมดสิ้น อนึ่ง การปฏิริวัติของชาวยุโรป ที่มุ่งเปลี่ยนแปลงระบบสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง มักจะปรากฏในรูปของ การเรียกร้องสิทธิมนุษยชนอย่างค่อยเป็นค่อยไป หากว่าจะเป็นการปฏิริวัติอย่างรุนแรง และเสียเดือดเดือดเนื้อตังเข่นในการปฏิริวัติในศตวรรษที่ 19

ความเป็นนักปฏิริวัติของชาวยุโรปที่มุ่งเปลี่ยนแปลงจากความเสื่อม腐敗ทางด้าน การเมือง และความกดดันทางด้านเศรษฐกิจตั้งแต่ประมาณปี ค.ศ.1940 เป็นต้นมา ในระหว่าง สหภาพโซเวียตที่ 2 คำโฆษณาชวนเชื่อของการอยู่ร่วมกันอย่างเสมอภาค และสิทธิสำหรับผู้ ยากจนที่ใช้เป็นเครื่องมือแยกประชาชนจากผู้ปกครอง ไม่เพียงแต่เรียกว่าความสนใจจาก บรรดาชาวละตินอเมริกันเท่านั้น แต่ยังช่วยกระพือความคิดที่จะแก้ไขปรับปรุงระบบเศรษฐกิจ ที่เสื่อม腐敗อย่างหลังสุดของสหภาพโซเวียตด้วย ทั้งนี้สืบเนื่องมาจากเทคโนโลยีใหม่ ๆ ของตะวันตกได้ เข้ามายังและทำลายระบบโครงสร้างทางเศรษฐกิจและสังคมแบบเดิมในหลาย ๆ ประเทศ ก่อให้เกิดความกดดันทั้งในทางลบและทางบวกจากกลุ่มที่ต้องการให้รับเทคโนโลยีใหม่ และ จำกกลุ่มที่ไม่ต้องการเช่นพวกรุกษนิยม

ละตินอเมริกาภายหลังสหภาพโซเวียตเป็นช่วงของการทำสหภาพเพื่อปฏิริวัติ ระบบ สังคม และเพื่อการมีมาตรฐานการครองชีพที่ดีขึ้น อย่างไรก็ตาม โคลเซอร์แสดงความเห็นต่อ การปฏิริวัติว่า “พวกรุกษ (นักปฏิริวัติ) คิดการใหญ่ พวกรุกษต้องการสร้างโรงงานอุตสาหกรรมที่

ตอบสนองความต้องการของประชาชน ต้องการปรับปรุงระบบสาธารณสุข.....ความจริงแล้ว พวากเข้าต้องการอำนาจเพื่อตนเองมากกว่า”¹

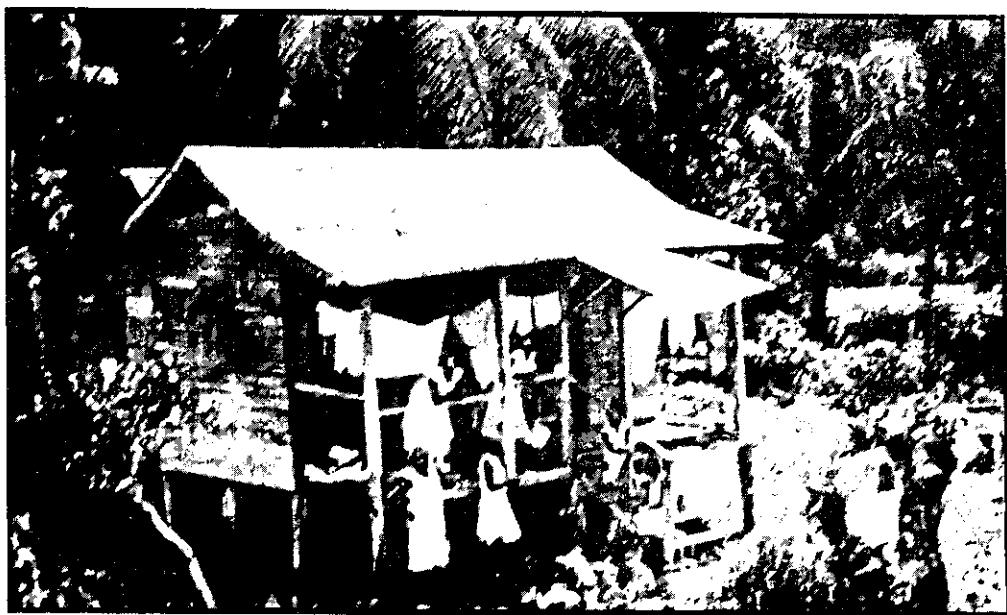
สาเหตุของการปฏิรัติ

การจราจลก่อความวุ่นวายในละตินอเมริกา โดยที่นำไปมีสาเหตุที่เหมือนกันหรือค่อนข้างจะคล้ายคลึงกัน นายอัลเบอร์โต เบราส คาร์มาร์โก เลขาธิการองค์กรการนานาชาติ อเมริกัน (Organization of American States) หรือ OAS กล่าวไว้ในปี ค.ศ.1948 ว่า “ชาวเมืองกว่าล้าน ๆ คนไร้ที่อยู่อาศัย ครอบครัวแตกแยก ขาดการศึกษา ขาดที่ดินทำกิน ไม่มีแม้แต่ของใช้ส่วนตัว การเข้าร่วมกับขบวนการปฏิรัติชนชั้นชึ้นจึงเป็นทางออกที่ดีที่สุด” ชาวละตินอเมริกันไม่มีอาหารที่จะใช้ประทังชีพ โดยเชอร์ได้กล่าวเปรียบเทียบเอาไว้ว่า ถ้าจะซื้อขนมปังหนึ่งก้อนในปี ค.ศ. 1946 ถ้าอยู่ในบรasil ต้องทำงานถึง 52 นาที ในกัวเตมาลา 69 นาที และในโคลومเบีย 80 นาที ในขณะที่ชาวอเมริกันใช้เวลาทำงานเพียง 4.4 นาที

ในด้านศตวรรษที่ 20 มาตรฐานการครองชีพโดยทั่วไปของชาวนาอยู่ในขั้นต่ำ ชีวิตความเป็นอยู่และการประกอบอาชีพมีความแตกต่างและไม่เจริญเท่ากับคนในเมือง การค้าขายมีน้อยและก็มักจะเป็นการค้าขายแลกเปลี่ยนกันเองระหว่างสมาชิกในครอบครัวหรือในหมู่บ้านนั้น ๆ สภาพความเป็นอยู่ของชาวนาหลังสหภาพโลกครั้งที่ 2 ยิ่งเลวร้ายลงไปอีก ผลกระทบภาวะเงินเฟ้อ ทำให้ค่าของเงินเดกต่ำลงไปประมาณ 8-10 เท่าของค่าที่เคยเป็นในระยะก่อนสองครา

---

¹Donald Marquand Dozer. *Latin America : An Interpretive History* (New York, 1962) pp. 554-555.

บ้านของชาวไนขานชาในคอมสต้า วิภา

บ้านของพวกโคนาดในอารีเยนคันดา

ความยากจนเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาประเทศฉันได้ก็เป็นอุปสรรคต่อระบบราชการสุขฉันนั้น ในไฮติ อัตราส่วนระหว่างแพทย์กับประชาชนเป็น 1 : 10,000 คน ในบรากีล 2 : 10,000 คน หรือในอุรุกวัย 9 : 10,000 คน ถ้าเปรียบเทียบกับประเทศอุตสาหกรรมที่เจริญแล้วอย่างเช่น สหรัฐอเมริกา อัตราส่วนมีถึง 13 : 10,000 คน ด้วยเหตุนี้อายุโดยเฉลี่ยของชาวละตินอเมริกัน จึงค่อนข้างสั้น ชาวเปรูโดยทั่วๆ ไปจะมีอายุเฉลี่ยประมาณคนละ 39 ปี เป็นอย่างมาก เปรียบเทียบ กับชาวอเมริกันมีอายุโดยเฉลี่ยประมาณ 70 ปี ความไม่รู้หนังสือก็เป็นอีกสาเหตุหนึ่ง มีชาว ละตินอเมริกันเป็นจำนวนมากที่เรียนศึกษา ในปี ค.ศ. 1956 พลเมืองในโบลิเวีย บรากีล เอล ซัล瓦ดอร์ ก็มาหลาย นิกรากว่า ประมาณ บรรษัทฯ โดยนิภัย ประชาชนที่มี อายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป 50% ไม่รู้หนังสือ ในไฮติสถิติของผู้ไม่รู้หนังสือสูงถึงเกือบ 90% บุคคล เหล่านี้จึงไม่มีสิ่งใดต้องเสียหรือรักษาไว้จากการเข้าร่วมกิจกรรมการนักปฏิรูปต่อต้านผู้ปกครอง มีแต่ความกินดือดีที่พัวพันจะได้รับจากคำมั่นสัญญาของบรรดาเหล่าโคลติโน หรือผู้นำพวก โคลติโนส่วนใหญ่แล้วจะเป็นพวกชนชั้นกลาง มาทำหน้าที่แทนชนชั้นกลางด้วยกันและชนชั้นต่ำ ลงไปในสังคม

การขาดแคลนที่ดินทำกินอันเกิดมาจากการผูกขาดที่ดินของพวกราษฎรเป็นสัญลักษณ์ ประการหนึ่งของชาวละตินอเมริกัน ใน การปฏิรูปต่อต้านผู้มีอำนาจ เม็กซิโก การยึดที่ดินของชาวน้ำด้วยกัน ในการปฏิรูปต่อต้านผู้มีอำนาจ เม็กซิโก ประสบความสำเร็จ ในการยึดที่ดินของชาวน้ำด้วยกัน ในระหว่างปี ค.ศ. 1916 - 1945 รัฐบาลเม็กซิกันมอบ ที่ดินกว่า 15.5% ของประเทศให้แก่ชาวนาเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ทางด้านเกษตรกรรม มีบาง ประเทศนำอาวิชีการของเม็กซิโกเข้าไปใช้ การผูกขาดที่ทำมาหากินที่เป็นเอกลักษณ์ของพวกราษฎรเป็นสัญลักษณ์ ของชาวน้ำด้วยกัน นับตั้งแต่สมัยบุกเบิกรุ่นแรกมาจนกระทั่งปัจจุบันก็ยังคงเป็นปัจจัย ที่สำคัญและใช้ได้ผลของการโฆษณาชวนเชื่อในการทำสังคมปฏิรูปชนชั้นครั้งแล้วครั้งเล่า ในประเทศที่มีการปฏิรูปที่ดินทำกิน โครงการส่วนใหญ่มักจะล้มเหลวมากกว่าได้รับผลสำเร็จ ทั้งในการยกระดับมาตรฐานการครองชีพ และการสร้างจิตสำนึกในการปกครองแบบประชาธิปไตย ในระดับท้องถิ่น ในปี ค.ศ. 1959 พื้นที่ทางการเกษตรกว่า 50% ของประเทศอาร์เจนตินา บรากีล โบลิเวีย ชิลี สาธารณรัฐฯ โดยนิภัย เม็กซิโก ปารากวัย เปรู และอุรุกวัย ยังถูกปล่อย ให้กร้างว่างเปล่าไม่ได้นำมาใช้ให้เป็นประโยชน์อย่างจริงจัง ในปี ค.ศ. 1961 โครงการ Alianza para Progreso² ที่ได้รับการสนับสนุนจากอเมริกัน จุดมุ่งหมายเพื่อให้มีการเปลี่ยนแปลงรูป

²โครงการเพื่อการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจและสังคมแห่งประเทศไทยในละตินอเมริกา ยกเว้นคิวบา ตั้งขึ้นในปี ค.ศ. 1961 โดยประธานาร์บี จอห์น เอฟ เกมนเด้

แบบการยึดถือที่ดินที่เป็นอยู่เดิม มีการนำเครื่องจักรและเทคโนโลยีอย่างใหม่เข้ามาเพื่อการพัฒนาด้านการเกษตร อย่างไรก็เป็นหลังนโยบายดังกล่าว “ไม่ได้หวังแต่เพียงการปฏิรูปที่ดิน เป็นประการสำคัญ หากแต่แอบแฝงนโยบายการปฏิรูปการเก็บภาษีอากรไว้ด้วย

ข่าวการปฏิรัติในละตินอเมริกาไม่ว่าจะเป็นประเทศใดล้วนแล้วแต่มีเอกลักษณ์ของตนเอง และจะมีผลเฉพาะการเปลี่ยนแปลงตัวผู้บริหารกับคณะกรรมการรัฐบาลเท่านั้น หากได้มีการเปลี่ยนแปลงโฉมหน้าทางด้านเศรษฐกิจ และสังคมของประเทศแต่อย่างใดไม่ การปฏิรัติเช่นนี้มักจะเกิดจากในทำเนียบรัฐบาล หรือในกรมกองทหาร รู้จักกันในภาษาสเปนว่า cuartelazos จะยุติลงด้วยการเปลี่ยนตัวผู้บริหารจากกลุ่มนี้ไปสู่อีกกลุ่มนึงโดยปราศจาก การเสียเลือดเนื้อหรือเสียน้อยที่สุด การปฏิรัติตั้งกล่าวจะไม่กระทบกระเทือนระบบอื่น ๆ ของประเทศและแม้แต่การลงทุนของต่างประเทศ ตัวอย่างเห็นได้จากการปฏิรัติของประเทศบราซิล หรือในประเทศด้วยพัฒนาและกำลังพัฒนาทั้งหลาย ลักษณะดังกล่าววนกประวัติศาสตร์สังคมที่มีชื่อเสียงคนหนึ่งของบราซิล กิลเบอร์โต เฟร์เรอ ตั้งข้อสังเกตว่า “ไม่เคยมีเหตุการณ์รุนแรงถึงกับมีการลอบปลงพระชนม์อุปราช พระมหากษัตริย์ จักรพรรดิ ประธานาธิบดี หรือแม้แต่องค์สมมราชา ในประวัติศาสตร์การเมืองของบราซิลเลย”³ ขบวนการดังกล่าวจึงไม่สมควรเรียกว่าเป็นการปฏิรัติที่แท้จริง เมื่อขึ้นสู่อำนาจจะคนเดิมผู้บริหารซุดใหม่ก็จะพยายามสร้างความมั่นคงให้แก่รัฐบาลด้วยการประกาศใช้รัฐธรรมนูญฉบับใหม่เพื่อประกาศความชอบธรรมแห่งตนตามกฎหมาย ขณะเดียวกันก็ต้องหันมาสร้างความไว้วางใจให้แก่กองทัพและฐานกำลังที่ค้ำจุนอำนาจอยู่ อีกเมื่อได้ก่อตั้งการลั่นเหลาไม่ว่าจะในด้านความเชื่อมั่นจากประชาชน หรือก้าวไก่ยื่นอำนาจของตนหรือไม่เป็นประโยชน์ต่อไปต่อผู้ค้ำจุน การปฏิรัติครั้งใหม่ก็จะเกิดขึ้น หรือคณะกรรมการที่มีนโยบายค่อนข้างจะประนีประนอมขึ้นสู่อำนาจแทน โดยเหตุผลว่าเพื่อคุ้มครองประเทศไว้จนกว่าประชาชนจะเข้าใจระบบของการปกครองแบบประชาธิปไตยที่ถูกต้อง เมื่อนั้นจึงจะโอนอำนาจบริหารให้แก่ประชาชนต่อไป

ขบวนการดังกล่าวเห็นได้จากการณ์ในประวัติศาสตร์การเมืองของโคลومเบีย ในสมัยอัลฟองโซ โลเปซ บูมาเรโซ เมื่อเข้า掌ออกจากตำแหน่งในขณะที่ดำรงตำแหน่งประธานาธิบดีอยู่เป็นวาระที่ 2 เมื่อเดือนกรกฎาคม ค.ศ.1945 เพื่อเปิดทางให้แก่ลีบอร์โต เญรัส คามาร์โก ผลที่ตามมาคือสมาชิกหัวรุนแรงของพรรคราษฎร์ไปสนับสนุนจอร์ด อีเลเชอร์

³Ibid., p. 556.

ไกตัน แทน การขัดแย้งในพระคราทำให้พวกรอนุรักษ์นิยมภายใต้การนำของมาเรียโน ออสปินา
เปเรซ ได้รับเลือกตั้งขึ้นดำรงตำแหน่งประธานาธิบดีแทนในปี ค.ศ.1946

ผู้แทนของประเทศในอเมริกา 21 ประเทศ ในการประชุม ของทั่วโลกนานาชาติแห่งอเมริกัน ครั้งที่ 1
จัดขึ้นที่รัฐอินเดียนนา เมื่อเวลา 6 สิงหาคม (ค.ศ. 1889 - 1890)

พระราชบัญญัตินี้มีผลบังคับใช้ต่อมาต่อไประยะเวลา 12 ปี (ค.ศ. 1946-1957)⁴ เป็นกฎหมายที่ได้รับการสนับสนุนจากองค์กรศาสนาและชนกลุ่มน้อย ถูกก่อขึ้นจากกฎหมายเช่นเดียวกันและไม่สามารถต่อต้านขบวนการปฏิวัติที่รวมตัวกันได้ ทั้งนี้สาเหตุมาจากการความตกลงทางด้านเศรษฐกิจของประเทศที่เกิดขึ้นภายหลังสงครามโลกเป็นต้นมา เมื่อไก่ตันถูกกลบสังหารชีวิตในเดือนเมษายน ค.ศ. 1948 ขณะเข้าร่วมในการประชุมครั้งที่ 9 ของนานารัฐแห่งอเมริกันที่เมืองโบโนโกตา โคลอมเบียตกลอยู่ในสภาพของสังคมกลางเมืองหรือโบโนโกตาโซซั่รรัฐหนึ่งเพื่อยุติความแตกแยก เปเรซ ประธานาธิบดีใช้กฎหมายในการศึกทั่วประเทศ ยุบรัฐสภารัฐ ห้ามการชุมนุมทางการเมือง ตรวจตราสิ่งพิมพ์และสื่อมวลชน ห้ามประชาชนออกบ้าน ทำนองเดียวกันเพิ่มอำนาจให้แก่หน่วยงานฝ่ายปกครองของรัฐในการบังคับบัญชาให้เป็นไปตามคำสั่งของรัฐบาลกลาง แต่ฝ่ายรัฐได้จะประกาศใช้กฎหมายได้ที่มีผลต่อคนส่วนรวมต้องได้รับความเห็นชอบจากศาลสูงของประเทศไทย และต้องได้รับเสียงสนับสนุนอย่างน้อย 2 ใน 3 ขององค์ประชุม จึงจะประกาศใช้เป็นกฎหมายได้ ประธานาธิบดีต้องได้รับการต่อต้านโดยทั่วไป เริ่มจากประธานศาลฎีกา และคณะผู้พิพากษาอีก 8 นาย บรรดาผู้นำพร้อมเสรีนิยมคนอื่น ๆ ต่างก็ร่วมมือกันประท้วงด้วยการลากอกรากด้วยด้าย เดินทางเข้าไปสมทบกับกลุ่มชนในภาคอื่นที่ต้องขบวนการก่อจลาจล สงเคราะห์ต่อต้านรัฐบาล พร้อมกันนั้นก็ทำการเรียกร้องความเสมอภาคในสังคม ให้จัดสวัสดิการให้แก่กรรมกร ต่อต้านระบบเผด็จการและสนับสนุนให้มีการปกครองในระบบประชาธิบัติโดย เหตุการณ์เยี่งเลวรายลงเมื่อในการเลือกตั้งในเดือนพฤษภาคม ค.ศ. 1949 ฝ่ายเสรีนิยมถอนตัวไม่สมัครเข้ารับการแข่งขัน เป็นผลให้สมาชิกของพระราชบัญญัตินี้ได้รับการเลือกตั้งไปทั้งหมด โดยมี โลเรอาโน่ โกเมซ ผู้นำฝ่ายคุณรักษ์นิยมเป็นผู้ดำเนินการต่อจากเดิม

โคลอมเบียในสมัยประธานาธิบดี โกเมซ (ค.ศ. 1950-1953) ต้องประสบกับบัญชาสงเคราะห์ของตลาดโลก เมื่อความต้องการสูงสุดเรื่องงบประมาณทางด้านน้ำท่วมระดับ 1 ล้านเปโซ เพื่อความคล่องตัวในการตัดสินใจดังกล่าว โกเมซต้องดำเนินการแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติในกฎหมายรัฐธรรมนูญของประเทศไทย เพิ่มอำนาจให้แก่คณะผู้บังคับบัญชาด้วยการประกาศแต่งตั้งวุฒิสมาชิกเข้าไปในสภานิติบัญญัติ ทั้งนี้โดยมีได้เปลี่ยนแปลงอำนาจหรือยุบเลิกสมาชิกสภานิติบัญญัติที่ประชาชนเลือกตั้งมาแต่อย่างใด

⁴Herring, op.cit., pp. 554-558.

เพื่อเป็นการต่อต้านแผนการของโภเมชในอันที่จะจำกัดสิทธิและเสรีภาพของประชาชน ฝ่ายเสรีนิยมเริ่มเคลื่อนไหวเรียกร้องให้ประชาชนให้ความสนใจในเรื่องการเมืองของประเทศ ส่งเสริมและให้ความรู้ในเรื่องการปกครองในระบบทุบประชาธิปไตย เรียกร้องให้รัฐบาลเคารพคุ้มครองและปกป้องสิทธิทั้งในด้านชีวิตและทรัพย์สิน ตลอดจนเสรีภาพที่จะคิดและที่จะพูดในที่สาธารณะ คัดค้านการใช้อำนาจเผด็จการและความไม่เป็นอิสระในการตัดสินใจของรัฐสภา นอกจากนี้ยังเรียกร้องให้รัฐบาลให้ความสนใจกับปัญหาทางด้านสังคม รวมทั้งการจัดอาหาร เครื่องดื่ม ที่อยู่อาศัย และยาวยากษาโรคให้เพียงพอ กับความต้องการของประชาชนในประเทศ

การแก้ไขกฎหมายรัฐธรรมนูญของโภเมชนอกจากจะก่อความไม่พอใจให้แก่ฝ่ายตรงข้ามภายในพระคอนธุรักษ์นิยมเองก็ไม่เห็นด้วยกับการแก้ไขเช่นนั้น ในวันที่ 13 มิถุนายน ค.ศ. 1953 2 วันก่อนที่จะมีการประชุมรัฐสภาเพื่อพิจารณาประกาศใช้กฎหมายรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ นายพลกุสตาโว โรหัส พินิญา ผู้บัญชาการกองทัพบก นำกำลังเข้ายึดอำนาจก่อการรัฐประหารปลดโภเมชนอกจากตำแหน่ง⁵ การจากไปของโภเมชและการขึ้นสู่ตำแหน่งผู้บุริหารประเทศสูงสุดของพินิญาในฐานะประธานาธิบดีรักษาการ และต่อมาจากการเลือกตั้ง (ค.ศ. 1953 - 1957) นำความสงบสุขมาสู่ประเทศไทยหลังจากที่ได้ทำการเมืองมาต่อระยะเวลาเกือบ 4 ปี ในสมัยของโภเมช และต้องสูญเสียชีวิตชาวโคลอมเบียไปกว่า 100,000 คน ในสมัยนี้มีการร่วมมือเป็นอย่างดีระหว่างพระคอนธุรักษ์นิยม เสรีนิยม และขบวนการกองโจร เนื่องจากรัฐบาลผ่อนคลายมาตรการความตึงเครียดทางด้านการเมืองลง อย่างไรก็ตาม แผนการณ์ของพินิญาไม่เป็นที่พอใจของฝ่ายที่สูญเสียอำนาจ รัฐประหารครั้งใหม่ภายใต้การนำของทหารเกิดขึ้นอีกครั้ง ในปี ค.ศ. 1957 และเป็นปีที่สมาชิกของฝ่ายอนธุรักษ์นิยมและเสรีนิยมทำความตกลงกันว่า ในระยะเวลา 12 ปีต่อจากนี้เป็นต้นไป พระคอนธุรักษ์นิยม ส่งสมาชิกของตนเข้าดำรงตำแหน่งต่าง ๆ ทางด้านการบริหาร และนัดบัญญัติทั้งในระดับรัฐบาลและท้องที่ในจำนวนที่เท่ากัน สำหรับตำแหน่งประธานาธิบดีในวาระแรกซึ่งมีกำหนด 4 ปีให้เป็นคนของพระคอนธุรักษ์นิยมก่อนแล้วจึงมาเป็นของฝ่ายอนธุรักษ์นิยมอีก 4 ปี เมื่อได้ตกลงกันตามเงื่อนไขนี้แล้วในวันที่ 1 ธันวาคม ค.ศ. 1957 โคลอมเบียก็มีรัฐบาลบริหารประเทศไทยโดยมีเยอรัส คาร์โรโกเป็นประธานาธิบดี (ค.ศ. 1957 - 1962) ข้อตกลงของทั้ง 2 พระคุณต่อกันด้วยลงได้ในส่วนหนึ่ง แต่ก็ไม่ได้หมายความว่าจะ

---

⁵ เมื่อถูกรัฐประหารโภเมชลี้ภัยไปอาศัยอยู่ในประเทศสเปน

ลดความตึงเครียดในด้านอื่น ๆ ลง ความวุ่นวายภายในประเทศอันเกิดมาจากการสาเหตุความไม่สงบใจทางด้านเศรษฐกิจและสังคมยังคงเป็นมะเร็งร้ายทำลายประเทศอยู่ต่อไป ประมาณว่าในปี พ.ศ. 1948 เป็นต้นมา มีผู้เสียชีวิตจากความวุ่นวายดังกล่าวเป็นจำนวนถึง 500,000 คน จำนวนผู้เสียชีวิตเพิ่มมากขึ้นในปี พ.ศ. 1961 เนื่องจากวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจตกต่ำโดยเฉพาะในธุรกิจด้านกาแฟ และน้ำตาล

ระบบการเมืองการปกครองในละตินอเมริกา โดยเชอร์ เห็นว่าเบรียบสมีอันกับ “การทดลอง”⁶ ด้วยการให้โอกาสแก่ทุกคนเข้ามาริหารประเทศในขณะที่ยังไม่ถึงเวลาอันควร และเพื่อ “เบรียบเทียน” ว่ารัฐบาลภายใต้การปกครองคณะได้เป็นรัฐบาลที่ดีที่สุด หรือดีกว่ากัน มากกว่าการมุ่งสร้างความเป็นปกติและความเจริญให้แก่ประเทศ การปฏิรูปตั้งแต่ล่าง ยังนำการปกครองครั้งแล้วครั้งล่ากล่าวที่เกิดขึ้นได้ก่อให้เกิดความเชื่อเช่นนั้น แม้ว่าภาพพจน์ดังกล่าว จะทำให้ฐานะของประเทศตกต่ำไปในสายตาของนานาชาติถ้าตาม การปฏิรูปตั้งคูเมื่อจะกลับเป็นแฟชั่นทางด้านการเมืองและเป็นเรื่องธรรมดาง่ายสำหรับประชาชนโดยทั่วไป ที่จะเรียกร้องให้มีการเปลี่ยนแปลงเมื่อภาวะทางด้านการเมืองพุ่งตัวขึ้นสูงสุด ๆ หนึ่ง เมื่อการปฏิรูปตั้งสำเร็จลง สมาชิกผู้หลงใหลก็จะได้รับการอภัยโทษ ส่วนหัวหน้าก็จะได้รับอนุญาตให้หลบภัยในสถานทูตของประเทศโดยประเทศหนึ่งก่อนที่จะได้รับอนุญาตให้เดินทางออกประเทศในฐานะผู้ลี้ภัย ทางการเมืองต่อไป “ประเทศชาติไม่มีใครเป็นเจ้าของ วันนี้เป็นของท่านพรุ่งนี้ก็เป็นของเราได้” โดยเชอร์กล่าว เป็นภาษิตของชาวละตินอเมริกันที่ยังเป็นจริงอยู่ในปัจจุบัน

การปฏิรูปตั้งในละตินอเมริกายังที่ให้เห็นอีกด้วยว่า การขึ้นสูงต่ำแทนงบประมาณสูงสุดไม่ว่าจะมาจาก การเลือกตั้งหรือแต่งตั้ง หากแต่ที่ว่าเมื่อขึ้นสูงต่ำแทนงบประมาณสูงสุดไม่สามารถปฏิบัติไปตามเจตนาของผู้มีอำนาจแต่งตั้ง แม้ว่าในรัฐธรรมนูญจะได้กำหนดวาระการดำรงตำแหน่งไว้อย่างแน่นชัด บุคคลผู้นั้นก็มีโอกาสสูญไปจากตำแหน่งก่อนถึงเวลาที่กำหนดได้ ถ้าไม่มีความสามารถเพียงพอ ก็ไม่ควรอยู่ในตำแหน่งผู้นำอีกต่อไป เป็นความเชื่อของชาวละตินอเมริกัน ในส่วนที่เกี่ยวกับตัวผู้นำของเข้า แต่ถ้าผู้นำยังคงยืนยันวาระในการดำรงตำแหน่งตามรัฐธรรมนูญ ด้วยการใช้ฐานอำนาจอื่น เช่น การใช้กำลังทหาร ประกาศกฎอัยการศึก หรืออนสิทธิและเสรีภาพของหนังสือพิมพ์ สร้างกองทัพส่วนตัว บุคคลผู้นั้นจะถูกตราหน้าว่าเป็นผีดื้อกัน เหตุการณ์เช่นนี้

⁶Ibid., p 558-559.

เกิดขึ้นได้เสมอไม่ว่าจะเป็นผู้นำจากการเลือกตั้ง หรือจากการทำรัฐประหาร ในศตวรรษที่ 19 เม็ดจการเหล่านี้มักจะเป็นผู้ที่ได้รับการสนับสนุนจากกลุ่มพวกร้ายทุนนุกราชแห่งชาติ เจ้าของที่ดินรายใหญ่ ๆ องค์กรของทางศาสนา กองทัพหรือนักลงทุนต่างชาติ และในขณะเดียวกันต้องให้ผลประโยชน์แก่บุคคลเหล่านั้นด้วย ในศตวรรษที่ 20 เม็ดจการยังคงมีอยู่แต่ค่อนข้างจะมีรูปแบบที่แตกต่างไปจากรูปแบบในศตวรรษก่อน เม็ดจการแบบใหม่นี้จะเป็นเม็ดจการที่ปกป้องและรักษาผลประโยชน์ทางด้านเศรษฐกิจ และความเสมอภาคทางด้านสังคมให้แก่ประชาชน ส่วนใหญ่ของประเทศ ด้วยการทำลายฐานอำนาจของกลุ่มนักปกครองรุ่นเก่าดังเช่นที่เกิดขึ้นในคิวบาโดยฟีเดล คาสโตร หรือใน尼การากัว โดยกระบวนการเซนดินิสตา เป็นต้น ปัจจุบันนักปฏิวัติเหล่านี้ล้วนแต่เป็นกลุ่มชนแวงหน้าในการปฏิวัติระบบสังคมของละตินอเมริกา

โดยทั่ว ๆ ไปแล้วผู้ใช้อำนาจสูงสุดในระบบประชาธิปไตยอันได้แก่ ผู้นำฝ่ายบริหาร ฝ่ายตุลาการ และนิติบัญญัติ มีเพียงฝ่ายบริหารเท่านั้นที่ค่อนข้างจะล้มเหลวเมื่อเทียบกับประเทศที่เจริญแล้ว เช่น สหรัฐอเมริกา แต่ถ้าเปรียบเทียบกับประเทศที่ด้อยพัฒนาหรือกำลังพัฒนา ทั้งในเอเชียและแอฟริกา จะไม่เห็นความแตกต่างกันมากนัก ลักษณะของความเป็นเม็ดจการในละตินอเมริกาเกิดขึ้นในศตวรรษที่ 19 โดยนักปกครองที่มีความคิดในระบบเสรีนิยมคนหนึ่งที่เห็นว่า การบริหารประเทศจะดำเนินไปได้ดีนั้นรัฐบาลต้องรวมอำนาจไว้ที่รัฐบาลกลาง การที่จะพิจารณาถึงภารกิจใดภูกต้องและยุทธิธรรมนั้นให้พิจารณาจากผลของการกระทำการกวางๆ ที่พิจารณาจากวิธีการที่นำไปสู่ผลนั้น ข้อความข้างต้นยืนยันได้จากคำกล่าวของประธานาธิบดี อัลเวร์โซ แห่งเม็กซิโก (ค.ศ. 1858 - 1872) เมื่อได้รับคำร้องขอให้อภัยโทษแก่บุคคลหนึ่ง อัลเวร์โซกล่าวว่า “การปลดปล่อยนักโทษการเมืองผู้มีความคิดแต่เพียงว่าการเมืองคือความชอบธรรมในการก่อการกบฏนั้นเสมือนกับเป็นการลงนามในคำสั่งประหารชีวิตผู้บริสุทธิ์เป็นจำนวนพัน ๆ คนที่เดียว”⁷ คำกล่าวข้างต้นแสดงให้เห็นว่าการถังแค้นคู่ปรับหรือแม้แต่การประหารหมู่นักโทษการเมืองเป็นการกระทำที่ถูกต้อง ถ้าสิ่งนั้นจะสามารถถูติงความประพฤติได้ อัลเวร์โซ มีความเชื่อว่าเป็นหน้าที่ของเขาระดับต่างๆ ที่จะต้องปกป้องสิทธิอันชอบธรรมของผู้อุழ្ញ์ได้ปกครอง

นักปฏิวัติในศตวรรษที่ 19 และ 20 (นักปฏิวัติในศตวรรษที่ 19 นิยมการปกครองแบบเม็ดจการและเพื่อประโยชน์ของตนเอง แนวคิดนี้ส่งผลไปให้นักปฏิวัติในศตวรรษที่ 20 แต่นักปฏิวัติในศตวรรษที่ 20 แม้จะเป็นเม็ดจการแต่เป็นเม็ดจการเพื่อมวลชนมากกว่าเพื่อตนเอง)

⁷Ibid., p. 560.

ต่างได้รับอิทธิพลแนวความคิดมาจากนักปรัชญาชาวฝรั่งเศสในสมัยยุครูเบียง อันได้แก่ เสรีภาพ เสมอภาค และภารträภาพที่เป็นที่กล่าวว่าญัตโนย่างมากในสมัยปฏิวัติใหญ่ฝรั่งเศส แต่วิธีการที่นำไปสู่ผลสำเร็จต่างกับการปฏิวัติในศตวรรษที่ 19 ก็คือในศตวรรษที่ 20 นักปฏิวัติมุ่งไปที่การรวบรวมมวลชนเป็นกองทัพประชาชน มีจุดมุ่งหมายล้มล้างระบบสังคมเก่าอย่างถอน-root ถอนโคน และทำการจัดสร้างทรัพยากรให้แก่ประชาชนอย่างทั่วถึง การปฏิวัติครั้งใหม่จึงมีผลในทางลบต่อการลงทุนของนายทุนของชาติและต่างชาติ แต่เพื่อประโยชน์ของคนส่วนใหญ่ นักปฏิวัติจึงจำเป็นต้องตัดสินใจเลือกระหว่างความเป็นอยู่อย่างเดิมกับความเปลี่ยนแปลงที่ดีกว่า ถึงแม้ว่าการตัดสินใจนั้นจะต้องใช้มาตรการที่รุนแรง เสียเลือดเนื้อ ชีวิต และทรัพย์สินเป็นจำนวนมากมากก็ตาม

อย่างไรก็ดี การปฏิวัติอย่างนองนองเลือดครั้งหนึ่งในโบลิเวียในสมัยของประธานาธิบดี ทูอัลเบอร์โต วิญญาราโอล (ค.ศ. 1943 - 1946) ซึ่งเดิมที่ได้รับการสนับสนุนจากองค์การเพื่อการปฏิวัติแห่งชาติ (Movimiento Nacional Revolucionario) หรือองค์การ MNR ในเดือนกรกฎาคม ค.ศ. 1946 เกิดขัดแย้งกับวิคตอร์ ป้าซ เอสเตนส์โซโร ผู้นำขององค์การ นำความกลืนมาสู่โบลิเวีย ในรายงานฉบับหนึ่งของเอกอัครราชทูตสหรัฐอเมริกา ณ กรุงลาปาซ ที่ส่งไปยังอังกฤษดังนี้

“...สังเกตเห็นผลเรื่องจำนวนมากวิ่งไปตามท้องถนนพร้อมอาวุธในเมือง ข้าพเจ้าเข้าใจทันทีว่าอาวุธเหล่านั้นคงเป็นขององค์การ MNR ที่เก็บรักษาไว้ที่หน่วยงานแห่งหนึ่งของรัฐ แต่ไม่แน่ใจว่าผู้ถืออาวุธนั้นจะเป็นสมาชิกขององค์การ MNR ด้วยหรือไม่ เมื่อข้าพเจ้าพบกับนายก-เทศมนตรี จึงทราบว่า เนื่องจากการขัดแย้งกับรัฐบาล องค์การ MNR จึงงดไป ปล่อยให้นักศึกษาเข้าถึงคลังอาวุธเพื่อก่อความวุ่นวายขึ้นภายในเมือง

นักศึกษาเหล่านั้นเข้าทำลายสถานทูต สถานีตำรวจนฯ โดยปราศจากการต่อต้านแต่อย่างใดจากเจ้าหน้าที่ฝ่ายบ้านเมือง... จากนั้นเข้าล้อมทำเนียบประธานาธิบดี หน่วยรักษาความปลอดภัยไม่อาจทานกำลังของฝ่ายก่อจลาจลได้ และด้วยความช่วยเหลือจากทหารกลุ่มหนึ่งที่มีความคิดเช่นเดียวกับฝ่ายนักศึกษา ประธานาธิบดีและผู้ช่วยอีก 2 คน ถูกจับกุมและขวนคอ กลางถนนนั้นเอง”⁸

⁸Joseph Flack, “Diary of a Successful Revolution, Official Despatch”, *Foreign Service Journal*, Washington, September, 1946.

โบลีเวียภายใต้การนำของประธานาธิบดีเอนริเก เออร์ชอค (ค.ศ. 1947 - 1948) และมาเมอร์โต อูริโอลากัวติอา (ค.ศ. 1949 - 1951) เลวร้ายยิ่งกว่าเดิม เศรษฐกิจของประเทศที่เคยเป็นอยู่กับเบรดีบุกและนำเงินตราต่างประเทศเข้าประเทศเป็นจำนวนถึง 70% ของสินค้าขาออกทั้งหมดถูกแปรเปลี่ยนและเสียตลาดไปให้แก่มาเลเซีย และอินโดนีเซีย ผู้ที่ทำการเกษตรของประเทศก็ไม่ได้นำมาใช้ในการผลิตสินค้าประเภทเกษตรกรรมอย่างเด็มที่ มีเพียง 1% เท่านั้น ที่ใช้ในการเพาะปลูก ซึ่งไม่เพียงพอต่อการบริโภคของประชาชน เงินตราต่างประเทศที่ได้มามากยังจำนวนจำกัดก็ถูกใช้ไปในการซื้ออาหารเข้าประเทศอีก ความไม่พอใจทางด้านเศรษฐกิจของประชาชนส่งผลต่อการเลือกตั้งปี ค.ศ. 1951 เอสเตนส์โซโร ผู้นำองค์กร MNR ที่เลื่อมใสในระบบอับสัมคมนิยม มีคะแนนนิยมและได้รับเสียงข้างมากจากประชาชน แต่ไม่เป็นที่พอใจของฝ่ายมีอำนาจ เพื่อขัดขวางการขึ้นสู่ตำแหน่งของเอสเตนส์โซโร ประธานาธิบดีอูริโอลากัวติอาลาออกจากตำแหน่ง เปิดทางให้แก่ทหารกลุ่มนหนึ่งขึ้นบริหารแทน ซึ่งประกาศล้มเลิกการเลือกตั้งที่ผ่านมาลง คณะทหารบริหารประเทศได้ไม่นานก็ถูกสมาชิกขององค์กร MNR ปฏิวัติและสนับสนุนให้อสเตรนส์โซโร ขึ้นดำรงตำแหน่งประธานาธิบดี (ค.ศ. 1952 - 1956) แทน

เมื่อขึ้นบริหารประเทศ คณะรัฐบาลซึ่งได้รับการสนับสนุนจากสหภาพแรงงานทั้งหลายโดยเฉพาะกรรมกรเหมืองแร่ เริ่มทำการปฏิรูประบบเศรษฐกิจของประเทศ ด้วยนโยบายกระจายรายได้โดยเฉลี่ยกัน ในปี ค.ศ. 1952 รัฐบาลอนุกิจการเหมืองแร่จากนายทุนใหญ่ของประเทศ 3 รายด้วยกัน ได้แก่ อารามาโย ปาติโน และอชส์ไฮล์ด์ เข้าเป็นของรัฐ โดยจ่ายค่าตอบแทนให้เป็นเงินจำนวนหนึ่ง นอกจากนี้ยังได้เรียกร้องให้นายทุนเหมืองแร่รายเล็ก ๆ แบ่งปันรายได้อย่างยุติธรรมให้แก่ผู้ใช้แรงงาน อีกทั้งรัฐบาลช่วยจัดหาสถานที่ประกอบอาชีพใหม่ให้แก่ชาวเหมืองในบริเวณส่วนลึกเข้าไปของประเทศ ความพยายามขององค์กร MNR ไม่เป็นผลสำเร็จ ทั้งนี้เนื่องมาจากสภาพความตกลงทางด้านเศรษฐกิจของประเทศที่เกิดขึ้นมาตั้งแต่รัฐบาลก่อน

ในปี ค.ศ. 1953 จากร่างกตตันขององค์กรกีชวน (องค์กรทหารผ่านศึกแห่งสหภาพชาติ) ที่ไม่พอใจในฐานะความเป็นอยู่ทางด้านเศรษฐกิจทำให้รัฐบาลจำต้องประกาศกฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดินทำกินให้แก่สมาชิกขององค์กรดังกล่าว จากกฎหมายฉบับนี้และมาตรการต่าง ๆ ที่รัฐบาลประกาศใช้เพื่อการปฏิรูประบบเศรษฐกิจและสังคม ก่อให้เกิดปฏิกิริยาต่อตับจากชนชั้นสูงและชั้นกลางของประเทศเป็นอย่างมาก ในกรณีมีสมาชิกของชนชั้นดังกล่าวซึ่ง

เป็นทั้งนายทุน นักบริหาร นักวิชาการ ซึ่งมีมือเดินทางออกนอกประเทศปล่อยให้สังคมของโบลิเวียเหลือแต่เพียงชั้นเดียว ชั้นเดียวที่โดยสภาพความเป็นจริงแล้วเป็นชั้นเดียวที่ต้องการการรับมากกว่าการเป็นผู้ให้ อายุ่งไรก็ได้รูดบานาลยังคงดำเนินงานต่อไปตามจุดมุ่งหมายเพื่อชันส่วนใหญ่ แม้จะไม่ได้รับการสนับสนุนจากองค์กรระหว่างประเทศหรือสถาบันการเงินใด ๆ การขาดความช่วยเหลือนี้เองทำให้ระบบเศรษฐกิจของประเทศกลับตกต่ำลงไปอีก ในปี ค.ศ. 1961 ค่าครองชีพขึ้นสูงถึง 300% เปรียบเทียบในปี ค.ศ. 1953 การเมืองในโบลิเวียเป็นตัวอย่างแบบหนึ่งของนักปฏิริหาระดับนานาชาติอเมริกันในศตวรรษที่ 20 ที่แม้จะหัวใจอย่างไร แต่เพื่อผลประโยชน์ของชนส่วนใหญ่จะไม่ยอมรับความช่วยเหลือจากต่างประเทศ และขายประเทศให้แก่ผู้นำของโลกค่ายใดค่ายหนึ่งเพื่อแลกเปลี่ยนกับเอกสารของประเทศ หรือแม้แต่คิวบาเอง ก่อนที่จะเข้าสังกัดในค่ายของโซเวียตรัสเซีย cas tro เองก็เคยมีความคิดเช่นนั้น หากไม่เป็นพระภูษาหรืออเมริกาเป็นคัน cas tro ก็คงสร้างคิวบาให้เป็นคิวบัดังเช่นนักปฏิริหารือคนอื่น ๆ เช่นกัน

วิธีการและเป้าหมายของการปฏิวัติ

นับตั้งแต่สังคมประ恺ເเอกสารเป็นต้นมา การเมืองของประเทศต่าง ๆ ในละติน-อเมริกาทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับชาติขึ้นอยู่หรืออิงกับความสามารถส่วนตัวของนักปักถอนหรืออีกนัยหนึ่งเป็นการเมืองในระบบอนโอดิญส์โมเป็นสำคัญ ข้อความดังกล่าวมีความเป็นจริงอยู่มาก már a în ปีก่อน ชาลส์ นักวิจารณ์การเมืองชาวเวเนซูเอลา กล่าวว่า “มือญี่หลายครั้งที่ประชาชนเรื่องฟังและปฏิบัติตามคำเรียกร้องของโอดิญส์ที่มีเชือเสียงอย่างเมลาการาโอ หรือปานโล วิญา มากกว่าที่จะฟังผู้ที่มีอำนาจอย่างแท้จริงในการแก้ไขปัญหา”⁹ ด้วยเหตุนี้รูปแบบการปกครองในระบบประชาธิปไตยของประเทศที่ปราฏรัฐเป็นแต่เพียงภพภายนอก เพื่อใช้อาดต่างชาติมีความเป็นอิรยประเทศเท่านั้น เพราะโดยเปลือกในแล้วตัวโอดิญส์ต่างหากที่เป็นผู้ใช้อำนาจสิทธิขาดในการบริหารประเทศให้หน่วยงานของรัฐไม่ กล่าวโดยสรุประบบโอดิญส์นั้น ตัวโอดิญส์คือรัฐและรัฐก็คือโอดิญส์นั้นเอง

⁹Ibid., p. 562

ในอุรุกวัยเคยมีความพยายามที่จะสัมลังหะระบบโคลิดิโญด้วยการนำเอาระบบโคลเลจีอาโด หรือระบบลดความตึงเครียดของแบบญี่ปุ่นเข้ามาใช้ในปี ค.ศ. 1951 หลังจากถูกยกเลิกไปแล้วครั้งหนึ่งในระหว่างปี ค.ศ. 1931 - 1938 ในสมัยที่อุรุกวัยตกอยู่ภายใต้การปกครองของบอนเด็จการของประธานาธิบดี กานเบรียล แตร์รา (ค.ศ. 1931 - 1938) ระบบโคลเลจีอาโด มีหลักการที่สำคัญดังนี้ ให้มีสภานิติหารแห่งชาติซึ่งประกอบด้วยสมาชิกจำนวน 9 นาย 6 นาย มาจากพรรคริมซ้ายมาก และ 3 นายมาจากพรรคริมขวาที่มีเสียงข้างน้อย ในสภานิติหารนี้ให้เลือกสมาชิกคนได้คนหนึ่งขึ้นดำรงตำแหน่งประธานาธิบดี อัญญิโนวาระได้คราวละ 1 ปี และให้มีการหมุนเวียนกัน ซึ่งก็ช่วยลดความตึงเครียดรวมทั้งอิทธิพลของพวากโคลิดิโญลงได้บ้าง

นอกจากนี้แล้วบรรดาโคลิดิโญในรัฐบันบังคนยังถูกแรงกดดันจากกลุ่มผลประโยชน์ที่ต้องการจะผลักดันประเทศไทยไปสู่การปฏิรูปสังคม บีบบังคับให้จำต้องทำการปฏิรูประบบสังคมด้วยการให้รัฐจัดสวัสดิการในด้านต่าง ๆ และรวมไปถึงการกระตุ้นให้เกิดระบบชาตินิยมขึ้นในละตินอเมริกา นับตั้งแต่สังคมโลกครั้งที่ 2 เป็นต้นมา รัฐบาลต่าง ๆ เริ่มให้ความสำคัญกับการจัดสวัสดิการว่าเป็นนโยบายที่สำคัญนโยบายหนึ่งด้วยความพยายามที่จะขยายผลลัพธ์ให้เพิ่มรายได้ประชาชาติและยกระดับมาตรฐานการครองชีพของประชาชน เนื่องจากตระหนักดีว่าความไม่มั่นคงของฐานอำนาจนั้นขึ้นอยู่กับบังคับจัดทางด้านเศรษฐกิจและสังคม คือการที่รัฐไม่อาจตอบสนองความต้องการขั้นพื้นฐาน 4 ประการ อันได้แก่ อาหาร เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย และยาวยาโรคให้แก่ประชาชนได้ การจราจรลุ่นways ในละตินอเมริกาหลังสังคมโลกส่วนมากจากการขาดแคลนอาหารสำหรับบริโภค การกอบโกยทรัพยากรธรรมชาติของนายทุนของชาติและต่างชาติ และการเข้ามาปลูกระบบของรัฐเซียและบริหารเพื่อหวังเข้ามายครอบงำกิจการทางด้านการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมแทนที่สหรัฐอเมริกา การปฏิรูปตั้งกล่าวมักมีรูปแบบเลียนการปฏิรูปของเม็กซิโก และโครงการโคลเลจีอาโดของอุรุกวัย รวมทั้งนโยบายนิวติลและแฟร์ดิลของประธานาธิบดีรูสเวลต์และทรูแมนในการต่อสู้กับความเสื่อม และเพื่อการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจของประเทศไทย ยิ่งทั้งแนวความคิดของนวนภาร์เพสติวิสต์ที่มีอิทธิพลมาจากออกุสต์ คอนท์ (ค.ศ. 1798 - 1857) นักปรัชญาชาวฝรั่งเศสที่เห็นว่า “สังคมที่ดีนั้นควรเป็นสังคมที่มนุษย์ทุกคนอยู่ร่วมกันอย่างสันติสมานสามัคคี เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันและอย่างเป็นสุขโดยอาศัยหลักการทางวิทยาศาสตร์สังคม” จากความคิดดังกล่าวทำให้ความเชื่อถือเดิมที่ว่าสิทธิมนุษยชนก็คือเกราะที่ป้องกันการใช้อำนาจโดยไม่ชอบธรรมของรัฐบาล กลายเป็น “เกราะป้องกันการเอาไว้ดูเอาจริงของชนชั้นหนึ่งต่ออีกชั้นหนึ่งในสังคม” ซึ่งก็หมายความว่าต่อไปนี้

รัฐมีหน้าที่ที่จะต้องปกป้องคุณภัยให้แก่ชาวนาและกรรมกรให้พ้นจากการเอารัดเอาเปรียบจากนายทุนชุดเดิมนั่นเอง

ทฤษฎีและวิธีการของระบบโพลิติวิสต์ถึงแม้จะไม่มีผู้ยกย่องให้เป็นสังกัด แต่หลักปรัชญาดังกล่าวที่เน้นวิธีการทางวิทยาศาสตร์ และว่ามันนุ่มนิมนทบทาที่แท้จริงต่อการกำหนดโชคชะตาของตนเองมากกว่าเป็นการกำหนดโดยพระเจ้า มืออิทธิพลต่อชาวละตินอเมริกัน ที่เป็นชนชั้นสูงโดยเฉพาะหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 เป็นต้นมาในเรื่องของการปฏิริวติเพื่อเปลี่ยนแปลงระบบสังคม ตัวอย่างที่เห็นชัดได้แก่ อาร์เจนตินาในสมัยประธานาธิบดีปีเตอร์ บราซิล ในสมัยวาร์กัส และคิวบาในสมัย卡สโตร เป็นต้น

เป้าหมายหลักของขบวนการปฏิริวติสมัยใหม่ในละตินอเมริกาเน้นถึงการขัดความแตกแยก นำความเสมอภาคทางชนชั้นมาให้แก่สังคมในขณะเดียวกันก็ช่วยเสริมสร้างจิตสำนึกรักน้ำด้วยร่วมกันของคนในชาติให้เกิดขึ้น เพื่อการนี้แนวทางแห่งความสำเร็จขึ้นอยู่กับการกระจายที่ดินทำกินให้แก่ผู้ที่ไม่มี การได้เป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ในที่ดินแปลงใดแปลงหนึ่งนั้น เป็นการประกันฐานะในสังคมและเป็นการแสดงออกถึงความเป็นเสรีชนอีกอย่างหนึ่ง ดังเช่นในเม็กซิโก นับตั้งแต่ปี ค.ศ. 1916 เป็นต้นมา จนกระทั่งถึงปี ค.ศ. 1961 รัฐบาลได้ทำการปฏิรูปที่ดิน แจกจ่ายให้แก่ชาวไร่ชาวนาไปเกือบ 20% ของพื้นที่ทั้งหมดของประเทศ¹⁰ การปฏิรูปที่ดินของเม็กซิโกจากจะทำให้มีการนำที่ดินมาใช้สอยอย่างเต็มที่แล้วซึ่งช่วยทำลายระบบอาชีวendata¹¹ หรือระบบการยึดถือที่ดินรายใหญ่ ๆ ของพวากเจ้าของที่ดิน (ยาเซนดาโดส) ให้ลดน้อยลง

อย่างไรก็ดี การปฏิรูปที่ดินของเม็กซิโกนับได้ว่าได้รับผลสำเร็จอย่างน่าพึงพอใจในอัตราหนึ่งเท่านั้น แต่ว่าในอีกด้านหนึ่ง การปฏิรูปพื้นที่ดินทำกินนั้นยังอยู่ในปริมาณที่จำกัด เมื่อเปรียบเทียบกับความต้องการที่เพิ่มขึ้นของประชาชนทางด้านผลผลิตประมงเกษตรกรรมของชาวเม็กซิกัน นับจากสงครามโลกครั้งที่ 2 เป็นต้นมา ผู้ประกอบเม็กซิโกถูกบังคับให้เลือกระหว่างการปฏิรูปที่ดินที่คำนึงถึงชนส่วนใหญ่ในสังคมกับมาตรการเพิ่มผลผลิตทางการเกษตรของเจ้าของที่ดินรายใหญ่ ๆ แผนการปฏิรูปที่ดินใหม่นี้ ส่วนหนึ่งของความล้มเหลวเกิดมาจากการที่ชาวไร่ชาวนาที่ได้รับจัดสรรที่ดินขาดกำลังใจในการสร้างผลผลิต รวมทั้งการมีแรงงานที่จำกัด ทำให้

¹⁰ เม็กซิโกมีพื้นที่ทั้งหมดประมาณ 700,000 ตารางไมล์ เปรียบเทียบกับประเทศไทยซึ่งมีพื้นที่ทั้งหมดประมาณ 198,300 ตารางไมล์ (0.38610 ตารางไมล์เท่ากับ 1 ตารางกิโลเมตร)

¹¹ รายละเอียดคู Keen and Wasserman, op.cit., pp. 78-79, 201-202.

ผลผลิตตกต่ำไปกว่าเท่าที่เคยเป็น ดังคำกล่าวของชาวเม็กซิโกันนงค์ว่า “รัฐบาลเม็กซิโกมีความสามารถมาก ทำให้กิจการใหญ่ ๆ กลยุทธ์เป็นกิจการเล็ก ๆ ได้”¹² นโยบายการจัดสรรงที่ดินทำกินในประเทศที่มีพื้นเมืองถึง 55% ประกอบอาชีพทางด้านเกษตรกรรม มีพื้นที่เป็นจำนวนมากที่ไม่เหมาะสมต่อการเพาะปลูก เช่น ตามป่าเขาและท่าเลหราย ก่อให้เกิดปัญหาในด้านการประกอบอาชีพ ชาวไร่ชาวนาเม็กซิกันเป็นจำนวนมากต้องลงทะเบียนฐานที่ทำการ หรือที่อยู่คงอยู่ก็ได้ผลผลิตไม่เพียงพอต่อความต้องการ การทำงานโดยรวมตัวกันเป็นกลุ่มแบบคอมมูนบันที่นาแปลงใหญ่ ๆ จึงประสบผลสำเร็จแต่เพียงบางแห่ง ที่ไม่ประสบผลสำเร็จต่างก็เปลี่ยนไปยึดสืบทอดกันในระบบคอมมูน ตามแบบอย่างของการยึดสืบทอดของพากເອົາໂດ¹³ ที่ได้รับผลสำเร็จแทน

นอกจากนี้โครงการปฏิรูปที่ดินของเม็กซิโกยังประสบกับอุปสรรคทางด้านอื่น ๆ อีก ชาวไร่ชาวนาเป็นจำนวนมากที่ได้รับแบ่งปันที่ดินไป แต่ไม่ได้รับความช่วยเหลือในด้านเครื่องไม้เครื่องมือ อุปกรณ์สำหรับการประกอบอาชีพ รวมทั้งคำแนะนำจากเจ้าหน้าที่เกี่ยวข้องอย่างดีพอ การจัดสรรงที่ดินจะบรรลุผลสำเร็จได้นั้นสถานที่ตั้งก็มีส่วนประกอบเช่นกัน ที่ดินซึ่งเป็นทะเลราย เช่นในเม็กซิโก การทำไร่นาจะหมดความหมายไปถ้าหากรัฐไม่จัดบริการทางด้านการชลประทาน ด้วยการสร้างเขื่อนหรือคลองเพื่อการระบายน้ำเข้ามาใช้ในโครงการเป็นต้น ทางด้านเงินทุนก็มีความสำคัญเช่นกัน รัฐบาลเม็กซิโกจัดตั้งธนาคารเพื่อการเกษตรซึ่งเลียนแบบมาจากธนาคารของยุโรปที่มีมาแล้วตั้งแต่ศตวรรษที่ 19 ขึ้นเป็นแหล่งเงินกู้ให้แก่เกษตรกรโดยเฉพาะ สำหรับโครงการนี้ในข้อเท็จจริง ชาวไร่ชาวนาได้รับประโยชน์จากธนาคารนี้้อยที่สุด เป็นเพราะธนาคารไม่เชื่อในหลักปรัชญาและฐานะของบุคคลเหล่านั้น กองทุนซึ่งตั้งไว้เพื่อเกษตรกรโดยเฉพะ จึงตกไปอยู่ในมือของผู้ประกอบอาชีพอื่นที่มีฐานะมั่นคงและมีหลักประกันที่ดีกว่า ในปี ค.ศ. 1960 จำนวนเกษตรกรแบบເອົາໂດที่ได้รับอนุมัติกู้ยืมเงินจากธนาคารเพื่อการเกษตรมีเพียง 30% ส่วนเกษตรกรที่อยู่ในโครงการจัดสรรงที่ดินทำการที่ดินส่วนตัวน้อยในอัตราที่น้อยกว่า อัตราดอกเบี้ยก็สูง บางแห่งนายทุนเงินกู้น้อยระบบบางคนออกจากจะกำหนดอัตราดอกเบี้ยที่สูงกว่าธนาคาร และยังได้วางเงื่อนไขหลายประการจนเป็นเหตุให้มีความสามารถชำระหนี้ได้ต้องโอนกันของตนให้แก่นายทุน เข้าใช้แรงงานบนที่นาแห่งนั้น เพื่อแลกเปลี่ยนกับอาหารและที่พักอาศัยไปก็มี

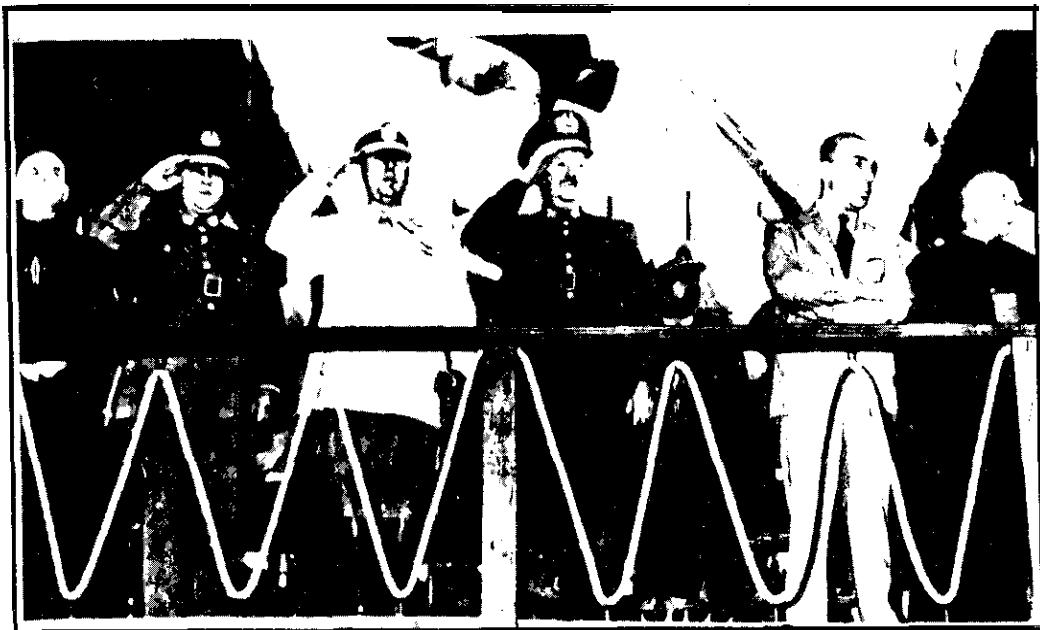
¹²Dozer, op.cit., p. 564.

¹³เอธิลิตาร์ไอ คือชาวนาที่ทำงานร่วมกันบนที่ดินซึ่งทุกคนมีกรรมสิทธิ์ร่วมกัน แต่เดิมที่ดินนั้นอาจเป็นต่อญุ่งของชาวพื้นเมืองผู้ต่าง ๆ ก็ได้

อุปสรรคสำคัญด้านหนึ่งที่เกิดขึ้นในโครงการปฏิรูปที่ดินเพื่อการเกษตรในเม็กซิโกคือ เกษตรกรไม่มีความตระหนักรู้ที่จะขับขยายกิจการของตนเพื่อการส่งออก หากแต่มุ่งอยู่ในตลาดดวงแคนบฯ เท่านั้น ความคิดดังกล่าวจึงไม่ก่อให้เกิดการขยายตัวทางด้านเศรษฐกิจ รวมทั้ง การนำที่ดินมาใช้เป็นประโยชน์อย่างเต็มที่ ความรู้สึกของความเป็นเจ้าของในกรรมสิทธิ์และความหวังแห่งในที่ดินจึงไม่เกิดขึ้น มีพวากເອົາດຕາຣີໂອເປັນຈຳນວນมากที่มีความคิดเช่นนั้น การเปลี่ยนมือหรือสถานที่ทำการจึงเป็นเรื่องธรรมชาติที่อาจเกิดขึ้นเมื่อไรก็ได้ เช่นเดียวกับที่ดินที่เป็นกรรมสิทธิ์ส่วนตัวแม้จะได้รับรองสิทธิตามกฎหมาย แต่จากความไม่แน่นอนและawanเรื่องตัวบกกฎหมายเพื่อการปฏิรูปที่ดิน หรือจากการตีความหมาย ในบางครั้งบางคราวที่ดินทำกินก็ถูกปล่อยไปแล้ว ไม่ใช่เพราะว่าขาดเงินทุนหรือกำลังใจแต่เป็นเพราะผู้ครอบครองอยู่นั้นเกิดความไม่มั่นใจว่าที่ดินผืนนี้จะตกเป็นกรรมสิทธิ์ของตนได้อีกนานเท่าไร

ถึงกระนั้นก็มีแม้จะประสบกับปัญหามากมายดังกล่าว แต่โครงการปฏิรูปที่ดินทำกินในเม็กซิโกในแต่ละเมืองแล้วนับว่าได้รับผลสำเร็จและเป็นแบบอย่างแก่ประเทศเพื่อนบ้านเป็นอย่างมาก ประธานาธิบดี จาโคโน อาร์เบนซ์ กัซเมน แห่งกัวเตมาลา (ค.ศ. 1951 - 1954) ในปี ค.ศ. 1952 ประกาศใช้กฎหมายเพื่อการปฏิรูปที่ดินหลังจากได้แจ้งให้แก่สมาชิกรัฐสภาทราบ ว่า ประชาชนส่วนใหญ่ยังไร้ที่ทำการ ที่ดินของประเทศกว่า 21% ตกเป็นกรรมสิทธิ์ของเจ้าของที่ดินเพียงไม่กี่ตรรกะ (22 ตรรกะ) นอกจานี้ก็ยังมีอีกเจ็ดนาในสมัยประธานาธิบดีเปรโตร (ค.ศ. 1946 - 1955) ประธานาธิบดีเยสเตเนสโซโร (ค.ศ. 1952 - 1956) แห่งโบลิเวีย คัสโตร (ค.ศ. 1959 - ปัจจุบัน) แห่งคิวบา และประธานาธิบดีอาเยนเด (ค.ศ. 1970 - 1973) แห่งชิลี ด้วยนโยบายเช่นนี้นักปกครองเหล่านี้มีความหวังว่าจะช่วยบรรเทาความทุกข์ยากที่ดินทำกินนำไปยังคนส่วนใหญ่ และพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ แต่ผลของการกระทำบางครั้งดูเหมือนจะมุ่งตรงไปยังธุรกิจของคนต่างด้าว ซึ่งย่อมก่อให้เกิดความขัดแย้งกับชาตินั้น ๆ อย่างช้ายไม่ได้ในที่สุด

หลังจากสังคมโลกครั้งที่ 2 เป็นต้นมา ประเทศทั้งหลายในละตินอเมริกาพยายามอย่างยิ่งที่จะพัฒนาตนเองให้เป็นประเทศอุตสาหกรรม ดังเช่นยุโรปและอเมริกาในศตวรรษที่ 19 บางประเทศก็อยู่ในระยะเริ่มต้น บางประเทศก็ได้พัฒนาไปมากแล้ว แต่ถึงอย่างไรการพัฒนาตนเองอย่างรวดเร็วนั้นได้ก่อให้เกิดภาวะความตึงเครียดให้แก่สังคมอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ การเรียกร้องความเป็นชาตินิยม การเสริมสร้างชาติตามแนวทางของนักสังคมชาตินิยมโดยมุ่งหวังที่จะยกฐานะความเป็นอยู่ให้ดีขึ้น และให้ทุกคนเข้ามามีส่วนร่วมด้วย ได้ถึง澳าคนเป็นจำนวนมากเข้ามาเกี่ยวข้องกับการบริหารงานของประเทศอย่างที่ไม่เคยปรากฏมาก่อน กลุ่มคนเหล่านี้ได้เข้ามา

ประชานาธิบดีชวน คือ เปรื่องแห่งอาชีวะเงนตินา (คนที่ 3 จากซ้าย) และความพยายามเพื่อการพัฒนา
เกียรติยศในครัวให้ก้าวต่อไป รับประชานาธิบดีคาร์ลอส โบบานนู แห่งชิลี คนที่ 4 จากซ้าย ที่เมืองชานติอาโก เมื่อ
วันที่ 19 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 1953

เรียกร้องที่ดินทำกิน เข้ามายื่นส่วนทางด้านการเมือง อีกทั้งเรียกร้องความสัมภានทางด้านวัฒนธรรมเช่นเดียวกันได้รับรู้มาจากสังคมชั้นสูงทั้งในประเทศและต่างประเทศ จากการเปลี่ยนแปลงความเป็นไปในสังคมนี้เองทำให้ชาวละตินอเมริกันกล้ายืนคนก้าว้าวมากกว่าที่จะเป็นคนว่า non schon gärt dāng in o dīt

การเป็นประเทศอุดสาหกรรม ชาวละตินอเมริกันต่างก็มีความหวังว่าจะมีแต่ความสุขสบายนโดยเนพะทางด้านวัตถุ หลุดพ้นจากการเข้ามายื่นขอรับสำทางด้านเศรษฐกิจจากต่างชาติรวมทั้งความภาคภูมิและเกียรติยศในการเมืองระดับโลก ก่อนลงความโลภครั้งที่ 2 ผู้นำการปฏิวัติของเม็กซิโกส่วนใหญ่มุ่งที่จะพัฒนาระบบการเกษตร แต่หลังจาก cardinal สิ้นอำนาจ ผู้นำคนต่อ ๆ มาพยายามสร้างเม็กซิโกให้เป็นประเทศอุดสาหกรรม ผลักดันความเจริญทางด้านวัฒนุทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค รวมทั้งอาหาร ที่อยู่อาศัย เครื่องนุ่งห่มและยาภัคฯ โรคแต่ความเจริญดังกล่าวทำให้เม็กซิโกถูกอยู่ภายใต้อิทธิพลทั้งทางการเมืองและเศรษฐกิจของประเทศผู้นำทางด้านเศรษฐกิจ และสำหรับนักปฏิวัติในศตวรรษที่ 20 ส่วนใหญ่ (ยกเว้นผู้นำของขบวนการ APRA-Alianza Popular Revolucionaria Americana) เห็นด้วยกับการพัฒนาประเทศให้เข้าสู่ระบบอุดสาหกรรม แต่จากการถูกเอรัดอาเบรียบและได้รับส่วนแบ่งที่ไม่เป็นธรรม การพัฒนาเข้าสู่ระบบอุดสาหกรรมตามความคิดของขบวนการปฏิวัติจึงเน้นการพึ่งตนเองให้มาก โดยอาศัยเทคโนโลยีของต่างประเทศควบคู่กับการใช้วัสดุดีที่หาได้ในประเทศไทย ป้อนโรงงานและยุติการส่งวัตถุดิบสู่ตลาดโลกโดยเนพะอังกฤษ ฝรั่งเศส เยอรมัน และสหราชอาณาจักร

จากเหตุผลดังกล่าว รัฐบาลต่าง ๆ ในละตินอเมริกาต่างเห็นตรงกันว่าการลงทุนของต่างชาติเป็นสิ่งจำเป็น ผู้ริเริ่มน้ำความคิดนี้มาใช้เช่น จักรพรรดิ เปโตรที่ 2 ของบราซิล และปอร์ตุเกส แห่งเม็กซิโก จึงเป็นผู้ที่ได้รับการกล่าวขวัญอยู่เสมอ ในการปฏิวัติของเม็กซิโกได้มีการสนับสนุนให้ชาวต่างชาติมาลงทุนในกิจการใหญ่ ๆ ของรัฐและถือว่าเป็นนโยบายหลักประการหนึ่งในการพัฒนาระบบเศรษฐกิจของประเทศไทย นักปฏิวัติที่ได้รับความคิดมาจากการโพลีทิวิสต์เห็นด้วยกับการลงทุนแต่ต่อต้านการเข้ามายื่นขอรับสำทางด้านเศรษฐกิจของประเทศไทยของนักลงทุนต่างชาติ และเห็นต่อไปว่าการเข้ามาลงทุนของต่างชาตินั้นเป็นแต่เพียงการเข้ามาร่วมทุนกับรัฐบาลเพื่อช่วยให้รัฐบาลสามารถบริหารประเทศบรรลุถึงจุดมุ่งหมายคือ การกินดีอยู่ดีของประชาชนในชาติเท่านั้น ขณะเดียวกันในอีกบางประเทศ อย่างเช่นในเม็กซิโกและโบลิเวีย การลงทุนของต่างชาตินั้นจะถูกจำกัดอยู่แต่เฉพาะในสถานที่ใดสถานที่หนึ่ง

โดยที่ว่า ไป การเติบโตทางด้านอุตสาหกรรมของประเทศทั้งหลายในละตินอเมริกา ยังไม่ก้าวหน้าเท่าที่ควร โดยอ้าง ประมาณว่า “มีสภาพดังเช่นประเทศอุตสาหกรรมอื่นที่เจริญ ในสมัย 70 - 80 ปีที่แล้วมา”¹⁴ 61% ของสินค้าส่งออกทั้งหมดเป็นสินค้าประเภทเกษตรกรรม และ 90% ของสินค้าที่ส่งออกนั้นเป็นผลิตผลหลักเพียง 9 ประเภท เรียงลำดับตามความสำคัญ ได้แก่ กากแฟ น้ำตาล ผ้ายานสัตว์ เนื้อสัตว์ ข้าว กล้วยหอม ไม้สัก และโกโก้ มีรายประเทศ เศรษฐกิจขึ้นอยู่กับผลิตผลเพียงชนิดเดียวหรือสองชนิด และก็มีเพียงกากแฟและกล้วยหอม เท่านั้นที่สามารถต่อสู้กับตลาดโลกได้คือสามารถกำหนดราคาได้เอง ส่วนสินค้าชนิดอื่นไม่อาจ กำหนดราคาได้ ยกตัวอย่างเช่น คิวบา ประเทศผู้นำในการผลิตน้ำตาลออกสู่ตลาดโลก แต่เนื่อง จากว่าจำนวนที่ส่งออกไม่มากเพียงพอที่จะผูกขาดราคาน้ำตาลโลกได้ (คิวบามีผลิตน้ำตาลได้ประมาณ 1 ใน 3) รายได้จากน้ำตาลของคิวบาก็เป็นสินค้าประเภทเดียวที่เป็นสินค้าเศรษฐกิจของประเทศ จึงตกอยู่ภายใต้อิทธิพลของพ่อค้าธุรกิจต่างชาติ อย่างไรก็ได้ สำหรับตลาดการค้าน้ำตาลของ คิวบานาเมริกาจากสัมพันธไมตรีอันใกล้ชิดนับจากได้รับเอกสารจากสเปนในปี ค.ศ. 1898 เป็นต้นมา และในสัญญาความร่วมมือที่ทำกันในปี ค.ศ. 1902 ราคาน้ำตาลของคิวบานาตลาด สหรัฐสูงกว่าตลาดโลกถึงปอนด์ละ 2 เชนต์

นับจากสังคมโลกครั้งที่ 2 เป็นต้นมา ประเทศต้องพัฒนาทั้งหลายดังเช่นในละติน อเมริกา ถือกันว่า การพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจและสังคมเพื่อยกระดับมาตรฐานการครองราชีพ จำเป็นต้องได้รับการช่วยเหลือจากประเทศที่มีความเจริญกว่า โดยเฉพาะสหรัฐอเมริกาผู้เป็น ประเทศเพื่อนบ้านและใกล้ชิดที่สุดนับตั้งแต่ปลายศตวรรษที่ 18 คือนับจากสังคมปฏิวัติ กับถืออิกราชunate ทั่วถึงสมัยสังคมโลกครั้งที่ 2 ประเทศเหล่านี้หวังว่าสัมพันธภาพระหว่าง ตนกับสหรัฐอเมริกาที่มีต่อกันในระหว่างสังคมโลกครั้งที่ 2 และความช่วยเหลือที่สหรัฐ- อเมริกาให้แก่ตนจะดำเนินต่อไปโดยที่สหรัฐอเมริกาจะไม่ก่อตั้งประเทศคู่มิตร แต่การณ์ไม่ เป็นเช่นนั้น ในสมัยประธานาร์บีดีกรูแมน (ค.ศ. 1945 - 1953) ในระหว่างปี ค.ศ. 1945 - 1950 สหรัฐอเมริกาทุ่มเงินสู่ประเทศต่าง ๆ ในรูปของเงินช่วยเหลือเป็นจำนวนมากกว่า 20,000 ล้านเหรียญสหรัฐ ยอดเงินที่ประเทศในละตินอเมริกาได้รับมีเพียง 514 ล้านเหรียญสหรัฐ หรือเพียง 1.8% ของเงินช่วยเหลือทั้งหมด เจ้าหน้าที่ชั้นสูงของอาทิตย์ตันให้เหตุผลว่า รัฐบาล ในละตินอเมริกาจำต้องหาทางแก้ปัญหาด้วยตนเองและไม่อาจพึ่งสหรัฐอเมริกาได้ทั้งหมด ใน

¹⁴Ibid., p. 566

การแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศกับสหรัฐอเมริกานับตั้งแต่ปี ค.ศ. 1951 เป็นต้นมา ประเทศไทยในอดีตโน้มริการต้องเสียเปรียบเป็นเงินถึงปีละ 1,000 ล้านเหรียญสหรัฐทุกปี และเมื่อรัฐบาลทำการปรับปรุงระบบธนาคารใหม่ โครงการการฟื้นฟูระบบเศรษฐกิจมักได้รับการต่อต้านจากว่าซิงตันเป็นส่วนใหญ่ ผลจากความล้มเหลวของโครงการแต่ละโครงการส่งผลให้ธนาคารต่างประเทศปฏิเสธการคัญรวมทั้งการให้สินเชื่อ แสงสว่างที่หัวว่าจะได้รับในช่วงหลังของสงครามโลกจีนถล่มเป็นความหวังอย่างลมๆ แล้งๆ ปรากฏการณ์ที่ตามมาก็คือเศรษฐกิจตกต่ำ ภาวะการว่างงานสูงขึ้น ประชาชนสิ้นหวังในชีวิต เกิดการกดขี่กันในสังคม สภาพเช่นนี้ประกอบกับผลการทบทาจากความกดดันของกลุ่มเศรษฐกิจและสังคมอันเป็นผลมาจากการเร่งทำการปฏิรูปทางด้านอุตสาหกรรมอย่างรีบด่วนของแต่ละประเทศ ซึ่งได้เปลี่ยนรูปแบบและโครงสร้างแบบสังคมชนบทที่มีรูปการบริหารขององค์กรอย่างหลวงๆ และไม่มีประสิทธิภาพ มาสู่สังคมอุตสาหกรรมแบบในเมืองพร้อมกับผลิตชนชั้นกรรมกรที่ก้าวร้าวและมีจิตใจเป็นนักปฏิวัติ ล้วนแล้วแต่ทำให้เหตุการณ์ที่เลวร้ายอย่างสิ้นเชิงทຽดหนักลงไป

การขยายตัวของลักษณะนิวนิสต์

หลังสงครามโลกครั้งที่ 2 เป็นต้นมา การขาดความอยุติธรรมในอดีตโน้มริการ เพื่อสร้างความเสมอภาคทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคมให้แก่คนในชาตินั้นๆ เมื่อน่าว้อทิพลของลักษณะนิวนิสต์จะมีบทบาทอยู่บ้าง พิจารณาดูจากความคิดเห็นของบรรดาโควิดิโอมรุ่นใหม่ๆ ในเรื่องการจัดรัฐสวัสดิการที่มักจะคล้ายคลึงกับนโยบายหลักของรัสเซีย ที่เน้นการจัดหาของบริโภคขั้นพื้นฐานให้แก่ประชาชนอย่างเพียงพอสมแก่ฐานะ ตัวอย่างเช่นเบรโองแห่งอาร์เจนตินาและอาร์กัสแห่งราชีล โควิดิโอมรุ่นนำแห่งศตวรรษที่ 20 ทั้ง 2 คน ก้าวขึ้นมาสู่การเป็นผู้นำของประเทศไทยด้วยนโยบายปฏิรูปเศรษฐกิจและสังคมที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อกระจายรายได้และสร้างความเสมอภาคให้แก่ผู้ที่ถูกกดขี่ แต่นโยบายดังกล่าวหาได้เกิดขึ้นมาจากการอิทธิพลของลักษณะนิวนิสต์ไม่ หากแต่เกิดมาจากการรวมตัวของกลุ่มนิวนิสต์ที่ถูกเอรัดอาเบรียบเพื่อเรียกร้องความยุติธรรมเท่านั้น นอกจากนี้อิทธิพลของศาสนาริสเตียน นิกายโรมัน คาಥอลิกในสังคมของชาวเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ที่เป็นเครื่องพิสูจน์ให้เห็นอย่างเด่นชัดว่าต่างกับประเทศที่มีรูปแบบปกครองแบบคอมมิวนิสต์อย่างรัสเซียเอง แม้ว่าจะมีองค์กรของศาสนาเข้าไปมีส่วนร่วมในกระบวนการปฏิรูปของมวลชน อาจมีผู้ที่เลื่อมใสในลักษณะนิวนิสต์ด้วย แต่การเข้าร่วมกับกระบวนการ

ของบรรดาสังฆเหล่านั้นใช่ว่าฝึกไฟในลัทธิคอมมิวนิสต์ไม่¹⁵ หากแต่ต้องการเข้าไปมีอิทธิพลเหนือมวลชนเท่านั้น ทั้งตั้งแต่ส่วนใหญ่ครั้งที่ 2 เป็นต้นมา สังฆหลายกลุ่มได้แยกตัวออกจากพวกอนุรักษ์นิยม แต่นั่นก็ไม่ได้มายความว่าองค์กรศาสนาจะมีความเลื่อมใสลัทธิคอมมิวนิสต์ จะมีก็แต่เพียงการกระทำบางประการที่สะท้อนให้เห็นว่าเป็นการกระทำคล้ายของพวกคอมมิวนิสต์ อันได้แก่ ความไม่พอใจต่อการเข้าแทรกแซงกิจการภายในของสหรัฐอเมริกา และปฏิกริยาที่มีต่อการทำสังคมเย็นยะห่วงผู้นำค่ายทั้ง 2 ของโลกบนภูมิภาคนี้เท่านั้น

โดยทั่ว ๆ ไปชาวละตินอเมริกันไม่ค่อยเลื่อมใสลัทธิคอมมิวนิสต์มากนัก ทั้งนี้ เพราะชาวละตินอเมริกันมีความเห็นว่าลัทธิคอมมิวนิสต์เป็นของต่างชาติ พรรครคอมมิวนิสต์ที่มีอยู่ในละตินอเมริกาก็เป็นพรรครักที่เลียนแบบมาจากพรรครคอมมิวนิสต์ของยุโรป ซึ่งไม่ตรงกับความต้องการของชนส่วนใหญ่ในละตินอเมริกา อีกทั้งกลุ่มชนชั้นนำกบุครองก็ไม่ได้มีความเลื่อมใสต่อกิจกรรมของลัทธินี้มากจนถึงจุดเป็นแนวทางในการปกครอง แต่จากความลั่มเหลวหลาย ๆ ครั้งในการบริหารประเทศ ตามแนวทางเดิม ประกอบกับความสำเร็จของพรรครคอมมิวนิสต์ โดยเฉพาะในรัสเซีย บรรดานักวิชาการรุ่นใหม่ที่ได้รับการศึกษาจากยุโรปและอเมริกาเริ่มให้ความสนใจที่จะนำเสนอลัทธิคอมมิวนิสต์เข้ามายังการบริหารประเทศแทนรูปการปกครองเดิมที่พิสูจน์แล้วว่าไม่มีประสิทธิภาพ

ประเทศทั้งหลายในละตินอเมริกาต่างก็มีนโยบายที่ตระหนักอยู่ประการหนึ่งคือ ความเป็นอิสระของรัฐที่จะตัดสินใจด้วยตนเองในกิจการแห่งตน โดยปราศจากการชี้นำจากโลกตะวันตก นโยบายดังกล่าวสอดคล้องกับความต้องการของบรรดาโสดิโญรุ่นใหม่ ๆ ที่เน้นการปกครองแบบรวมอำนาจเข้าสู่รัฐบาลกลาง และรัฐที่ตีควรเป็นรัฐสวัสดิการ ซึ่งความคิดนี้ตรงกับหลักการของลัทธิคอมมิวนิสต์อย่างบังเอิญ เหตุผลและตัวอย่างในลัทธิคอมมิวนิสต์ หรือแม้แต่การใช้รัตถุเข้ามาตีความหมายปรากฎภารณ์ทางสังคม รวมไปถึงการเสียสละความเป็นบุจเจกนิยมและเสรีภาพส่วนตัวเพื่อช่นส่วนใหญ่นั้นแม้จะมีอิทธิพลบ้างต่อบรดานักวิชาการ แต่ก็หาได้มีอิทธิพลอย่างสูงต่อความคิดขั้นพื้นฐานเมื่อประกาศนโยบาย “ข้ออุดมธรรมดามาก” ให้แก่ผู้ยากไร้ ซึ่งเป็นชนกลุ่มใหญ่ของประเทศไทย หากแต่เวลาเป็นผู้ที่มีจิตใจของนักต่อต้านระบบเผด็จการและสนับสนุนให้ได้มาซึ่งสิทธิขั้นพื้นฐานของมนุษยชนในอันที่จะพูด เชียน และแสดงความคิดเห็นต่อสาธารณะ ทั้งนี้โดยที่ไม่กระทบกระเทือนสิทธิของผู้อื่น อย่างไรก็ตาม พฤติกรรมดังกล่าวถูกพรรครคอมมิวนิสต์รับสมอ้างว่าเป็นการกระทำการของพวกแนวร่วมหรือไม่ก็ประกาศโฆษณาชวนเชื่อว่าเป็นผลงานของคอมมิวนิสต์เป็นต้น

¹⁵ Turner, op. cit., pp. 648-657 ในชีวีเมืองประธนาเรียนดีปีโนเซต์ละเมิดสิทธิมนุษยชน พาหนะออกโรงโจมตีรัฐบาลชั้นกัน นิตยสาร

พีเก็ล คาสโตร กับผู้นำการเมืองหลายคนติดนิสต้า แห่งนิการากัว (ค.ศ. 1983)

ในขณะที่บางประเทศในละตินอเมริกาเริ่มมองเห็นว่าปัญหาของตนไม่ได้รับความสนใจอย่างจริงใจจากประเทศค่ายทุนนิยม หนทางออกทางหนึ่งก็คือหันไปหารัฐเชีย เพื่อขอความช่วยเหลือในรูปแบบต่าง ๆ และในทุก ๆ ด้าน ทั้งที่ต้องเสียค่าใช้จ่ายและเป็นการให้เปล่าที่เห็นได้ก็มีประธานาริบดีอาร์เบนซ์แห่งกัมพูชา ในระหว่างปี ค.ศ. 1951 - 1954 และศาสตราจารย์คิวบา ตั้งแต่ปี ค.ศ. 1959 เป็นต้นมาที่หันไปรับความช่วยเหลือจากรัฐเชียหลังจากถูกปฏิเสธมาจากการสหภาพอเมริกา ปรากฏการณ์เหล่านี้เหมือนกับเป็นกำลังใจให้แก่ผู้นำคนอื่น ๆ ที่จะยึดถือเป็นแนวทางปฏิบัติต่อไป

ในขณะที่ประเทศไทยทั้งหลายในละตินอเมริกากำลังพยายามพัฒนาและปฏิรูประบบเศรษฐกิจและสังคมของประเทศที่เสี่ยมโกร姆และตกต่ำเนื่องมาจากผลของสังคมโลกแต่ละครั้ง โดยอาศัยแนวทางและความช่วยเหลือซึ่งกันและกันและด้วยการสนับสนุนอย่างแรงกล้าจากสหราชอาณาจักร เมื่อโครงการดังกล่าวล้มเหลว บรรดาประเทศเหล่านั้นได้หันไปใช้วิธีการใหม่ที่เหมาะสมกว่าที่เคยใช้ การเปิดการค้าข่ายกับต่างชาติ ญี่ปุ่นนั้นไม่ต้องกล่าวถึง เพราะญี่ปุ่นเริ่มเปิดกิจการค้ากับละตินอเมริกาและได้กลายเป็นประเทศคู่แข่งของสหราชอาณาจักรจากสังคมโลกยุติลง สำหรับการค้ากับยุโรปได้เพิ่มขึ้นถึง 62% ในช่วงระยะเวลาเพียง 1 ปีให้หลัง นอกจากนี้ การดำเนินนโยบายดังกล่าว เปิดโอกาสให้สินค้าของประเทศไทยค่ายโลกคอมมิวนิสต์มีโอกาสเข้ามาตีตลาดในละตินอเมริกา เป็นครั้งแรกที่รัฐเชียและประเทศบริวารมีโอกาสเข้ามาร่วมสร้างสัมพันธ์ไม่ตรึงตัวกับคู่แข่งที่สำคัญไม่เพียงแต่สินค้าจากสหราชอาณาจักรเท่านั้น แต่ยังรวมไปถึงสินค้าจากญี่ปุ่นด้วย การค้าข่ายกับประเทศไทยในค่ายคอมมิวนิสต์อยู่ในลักษณะของการแลกเปลี่ยนสินค้าซึ่งกันและกัน โดยรัฐเชียจัดหาเครื่องจักรกล เครื่องไฟฟ้า น้ำมันและห่อเหล็กแลกเปลี่ยนกับข้าวสาลี เนื้อสัตว์ และขนสัตว์จากอาร์เจนตินา น้ำตาลจากคิวบา และกาแฟจากโคลอมเบีย เป็นต้น

ถ้าพิจารณาถึงขอบข่ายและวิธีการแห่งกระบวนการปฏิรูปต้องคิวบากายได้การนำของศาสตราจารย์กัมพูชาที่เม็กซิโก จะทำให้เข้าใจถึงปัญหาที่แท้จริง ทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคมที่ชาวละตินอเมริกันทั้งหมดกำลังประสบอยู่ รากรฐานแห่งความไม่พอใจของชาวคิวบาก็คือนับจากสังคมเรียกชื่อเอกราชจากสเปนสิ้นสุดลงในปี ค.ศ. 1898 โดยสเปนเป็นฝ่ายพ่ายแพ้ทำให้สหราชอาณาจักรเข้ามายึดนาทแทนที่สเปน คิวบาก็ต้องสูญเสียสิทธิสภาพนักอภิภูมิไปให้แก่ประเทศต่างๆ ในปี ค.ศ. 1903 เมื่อสหราชอาณาจักรเข้ามายึดนาทแทนที่สเปนเพื่อใช้

เป็นฐานทัพสำหรับกองเรือที่ปฏิบัติหน้าที่ในแอบบันน้ำทะเลแคริบเนย์น สหรัฐอเมริกาจ่าฯค่า เช้าสถานที่เพียงเอเคอร์ละ 12 เฮกต่ต่อปี และที่ร้ายก็คือไม่มีภาระการสิ้นสุดของสัญญา นอกจากนี้ในสนธิสัญญาแห่งมิตรภาพที่ลงนามในปี ค.ศ. 1902 สหรัฐอเมริกาเร่งผลิตนำคลื่นเป็นผลร้ายต่ออุตสาหกรรมนำ้ตาลของคิวบา พื้นที่เพื่อการเกษตรไม่สามารถปลูกพืชเศรษฐกิจชนิดอื่นได้ รวมทั้งสร้างภาระคนว่างงานในช่วงที่ไม่สามารถทำการเพาะปลูกอ้อยได้ การที่สหรัฐอเมริกาครอบงำกิจการนำ้ตาลซึ่งผลิตมาจากอ้อย อันเป็นพืชเศรษฐกิจชนิดเดียวของประเทศ ทำให้คิวบาไม่สามารถกำหนดติกทางการบริหารประเทศได้ ผลทำให้กิจการสาธารณูปโภคต่าง ๆ ตกอยู่ภายใต้อิทธิพลของสหรัฐอเมริกา สหดิทที่แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของนำ้ตาลในฐานะที่เป็นสินค้าเศรษฐกิจของประเทศคิวบาก็คือในปี ค.ศ. 1960 เมื่อประธานาธิบดีโจเซนเซาร์บราซอลได้ประกาศลดโครงการส่งนำ้ตาลเข้าประเทศจาก 700,000 ตัน ลงไปเหลือ 39,757 ตัน คิวบาสูญเสียเงินตราต่างประเทศไปถึง 92.5 ล้านเหรียญอเมริกัน ดังนั้นการเรียกร้องเอกสารชดเชยใหม่ตามแนวทางของราฟอาโล มองโตโร และนักปฏิวัตินอื่น ๆ ในสมัยสองครั้งกับสเปน ที่เกิดขึ้นและในสมัยของประธานาธิบดีบีนาติสตาจิงเป็นเรื่องธรรมดากลางๆ ได้รับการสนับสนุนโดยทั่วไป

เมื่อศาสตราฯ ย่างขึ้นมาจากการขึ้นไปล่ออุกจากตำแหน่งในวันที่ 1 มกราคม ค.ศ. 1959 ศาสตราฯ เริ่มนรงค์ฟื้นฟูระบบเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ โครงการตั้งกล่าวได้แก่การยึดที่ดินจากนายทุนผู้กดขี่ที่ดินรายใหญ่ ๆ แล้วแบ่งให้แก่ชาวไร่ชาวนา ยืดโครงงานอุตสาหกรรมมาเป็นของรัฐ ท่านองเดียว กับที่เคยเกิดมาแล้วในเม็กซิโกในสมัยคานายส์ และการคืนสินอุรุกวัยในสมัยแบบที่ญี่ ในโคลอมเบียในสมัยโลเปชในอาร์เจนตินาในสมัยเบร์รอน ในกัวเตมาลาในสมัยอาเวโรโลและอาร์เบนซ์ ในเวเนซูเอลาในสมัยเบตันคอร์ท อนึ่งหลังการปฏิวัติของศาสตราฯ มีผู้ปกครองในแนวเดียวกับศาสตราฯ อีก ในชิลีในปี ค.ศ. 1970 โดยอาเยนเด และในนิการากัวในปี ค.ศ. 1979 โดยบานการแซนดินิสตา การยึดที่ดินมาแบ่งให้ผู้ไม่มีบ้าน ศาสตราฯ นำอาวิชีเดียว กับที่สหรัฐอเมริกาปฏิบัติต่อญี่ปุ่นหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 คือยึดโดยมีผลตอบแทนจ่ายให้โดยมีกำหนดเวลาที่แน่นอนพร้อมดอกเบี้ย

ศาสตราฯ ใช้กฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดินเพื่อการเกษตรในเดือนมิถุนายน ค.ศ. 1959 โดยลดขนาดความใหญ่ของฟาร์มลงให้มีขนาดพอประมาณ สำหรับที่ดินที่ยึดมาจากต่างชาติ จัดให้ชาวไร่ชาวนาเข้าไปทำงานหากินในรูปสหกรณ์ ทางด้านสวัสดิการ รัฐได้ดำเนินการหลายอย่างเป็นต้นว่าสร้างโรงพยาบาล บ้านพัก สถานศึกษา และรวมทั้งสถานพักผ่อนหย่อนใจ

ศาสตราจารุล่วงการเมืองจะไม่เลิกงานกว่าจะทำให้ชาววิวนามีภารกิจนี้อยู่ตีทั่วทุกคนไปตามสิทธิขั้นพื้นฐานของแต่ละบุคคล

เป้าหมายต่อไปของศาสตราจารุล่วงคือการขับไล่บุคคลในคณะกรรมการรัฐบาลเก่าของประธานาธิบดีนาติสตาทีช์ยังคงพำนักอยู่ในคิวบานี้เมื่อว่าจะโดยสงบหรือกำลังดำเนินการต่อต้านรัฐบาลอยู่ วิธีการนี้ไม่ได้เป็นวิธีการใหม่เพราเม็กซิโก จีน รัสเซีย หรือแม้แต่สหราชอาณาจักรก็เคยนำมาใช้กำจัดแม่ทัพนายกองเยอร์มันในรูปของอาชญากรรมศรัณยุส์ วิธีการเช่นนี้ถึงแม้จะเป็นการแก้แค้นหรือล้างแค้น แต่ก็ถือเป็นเรื่องธรรมดาง่ายรัฐบาลและผู้สนับสนุนศาสตราจารุล่วง “กฎหมาย” จึงหมดความสำคัญและ “คำสั่ง” เข้ามาเมื่อทบทาและเป็นเครื่องมือในการปกครองแทน ผู้ที่ไม่เห็นด้วยไม่ว่าจะเป็นใคร เช่นนักหนังสือพิมพ์ ผู้พิพากษา ก็จะถูกกำจัดท่านองเดียวกับกลุ่มรัฐบาลเดิม ในส่วนที่เกี่ยวกับทรัพย์สินของนายทุนชาติและต่างชาติ การยึดที่ดินไปโดยขาดหลักประกันที่แน่นอน หรือการใช้เงินทดแทนในอัตราที่ไม่เหมาะสมกัน เป็นเหตุให้สูญเสียตลาดการค้าที่เคยมีมาก่อนไป รัสเซียและประเทศไทยจึงกลายเป็นตลาดน้ำตลาดแห่งใหม่ของคิวบานา ผลที่ตามมาก็คือการเปิดศักราชแห่งความร่วมมือกับประเทศคอมมิวนิสต์ มีการแลกเปลี่ยนที่บริสุทธิ์ของการค้าต่างๆ บำรุงภาระที่ใหม่ร่วมกับความรู้สึกต่อต้านและเป็นปฏิปักษ์ต่อสหราชอาณาจักร ทำให้การปฏิรูปที่ดินที่เกิดก่อนหน้านั้น ทำให้ศาสตราจารุล่วงใช้รูปการปกครองแบบสังคมนิยม ในเดือนธันวาคม ค.ศ. 1961 โดยอาศัยแนวความคิดของมาร์กซ์และเลนินมาเป็นแนวทางในการแก้ปัญหาเศรษฐกิจและสังคมของชาติอย่างเป็นทางการเป็นประเทศแรกในละตินอเมริกานับจากสาธารณรัฐครั้งที่ 2 เป็นต้นมา

การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างการปกครองของประเทศไทยรวมทั้งนโยบายการพื้นฟื้นเศรษฐกิจและสังคม ได้ก่อให้เกิดการวิพากษ์วิจารณ์จากทั้งผู้ที่เห็นด้วยและผู้ที่ต่อต้าน รวมทั้งคณะกรรมการรัฐบาลชั่วคราวให้การสนับสนุนศาสตราจารุล่วงมาตั้งแต่ก่อนหน้านั้น ยังมีปฏิริยาต่อต้านแนวความคิดของศาสตรา ผู้ที่เห็นด้วยก็มักจะได้รับรางวัลจากรัฐบาล ส่วนผู้ที่ไม่เห็นด้วยก็ทางออกด้วยการอพยพลี้ภัยไปอยู่ประเทศอื่น หรือไม่ก็เข้าร่วมกับชนบทผู้ก่อการร้ายในป่าตอนกลางของประเทศไทย อย่างไรก็ตามแผนการของศาสตราจารุล่วงว่าประสบความสำเร็จอย่างน่าพึงพอใจ¹⁶ และมีอิทธิพลไปถึงประเทศไทยในละตินอเมริกาอีกด้วย เช่นในเวเนซูเอลาเมื่อปี ค.ศ. 1960 มีการ

¹⁶ “คิวบานี้ต้องเป็นให้หลังการปฏิรูป” สยามวัฒน์/ค้าหัวใจกรณ์ ปีที่ 30 ฉบับที่ 3(10 กรกฎาคม 2526) 15-16

ปรัชญาใช้กฎหมายเพื่อการปฏิรูปที่ดิน มีการจัดตั้งสหภาพชาวไร่ชาวนาขึ้นทางภาคเหนือของบราซิลโดยมีพرانซิสโก ซูเลียโร เป็นผู้นำ และในปี ค.ศ. 1961 มีการเรียกร้องให้รัฐยึดที่ดินมาเป็นของรัฐในรัฐเชา เปาโลและการกำหนดภาระอย่างสูงนั้นที่ดินที่ไม่ได้นำมาใช้ให้เป็นประโยชน์

การต่อต้านคอมมิวนิสต์ของสหรัฐอเมริกาในละตินอเมริกา

ปัญหาภัยคุกคามของลัทธิคอมมิวนิสต์ต่อชาวอเมริกันได้รับการขยายขึ้นมาถูกกันอย่างจริงจังในการประชุมของชาติต่างๆ ในทวีปอเมริกานับจากปี ค.ศ. 1945 เป็นต้นมา ใน การประชุมเรื่อง “ปัญหาของสังคมและสันติภาพ” ที่จัดขึ้น ณ เมืองเม็กซิโก ซิตี้ เมื่อเดือนมิถุนายน ค.ศ. 1945 ประเทศทั้งหมด 21 ประเทศมีมติเป็นเอกฉันท์ให้ประกาศว่า “การเข้าแทรกแซงกิจการภายในและภายนอกของประเทศใดประเทศหนึ่งถือว่าเป็นการละเมิดอำนาจอธิบดีโดยของชาติอเมริกันทั้งหมด”¹⁷ และในสนธิสัญญาชาบูลเดปีด มีข้อความที่เสนอแนะให้รัฐต่างๆ พิจารณาเพื่อลงนามประกาศใช้ต่อไป ด้วยเหตุนี้ ในการประชุมครั้งหนึ่งในปี ค.ศ. 1947 ที่เมืองริโอ เดอ Janeiro ได้มีการลงนามและประกาศใช้ Treaty of Reciprocal Assistance (สนธิสัญญาว่าด้วยความร่วมมือชึ้นกันและกันระหว่างรัฐอเมริกัน) เป็นเครื่องมือต่อต้านการรุกรานจากต่างชาติ ในสนธิสัญญามีใจความสำคัญว่า “การรุกรานด้วยอาวุธจากต่างชาติต่อรัฐใดๆ ในอเมริกา ถือว่าเป็นการรุกรานต่อรัฐอเมริกันทั้งหมด” และให้ถือเป็นหน้าที่ที่รัฐอื่นจะให้ความช่วยเหลือแก่รัฐที่ถูกรุกราน สนธิสัญญานับนี้เท่ากับเป็นการข้าหลักการในวาระมอนרו กับประกาศใช้เมื่อปี ค.ศ. 1823 พร้อมกับกำหนดให้รัฐแต่ละรัฐมีหน้าที่ความรับผิดชอบกันเมื่อมีศัตรูมารุกราน

สำหรับภัยคุกคามจากคอมมิวนิสต์สหราชอาณาจักรในปี ค.ศ. 1948 ได้จัดตั้งองค์กรนานาชาติอเมริกันหรือ Organization of American States (OAS) ขึ้น สำนักงานใหญ่อยู่ที่กรุงวอชิงตัน จุดมุ่งหมายเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงและพัฒนาเศรษฐกิจให้แก่ภูมิภาคแถบนี้ มีองค์กรสหภาพเพื่อชาวอเมริกัน หรือ Pan American Union

¹⁷ Dozer, op. cit., p. 572.

เป็นสำนักงานเลขานุการขององค์การ งานหลักของสำนักงานเลขานุการนี้คือการต่อต้านอิทธิพลของคอมมิวนิสต์โดยเน้นพัฒนาการขยายขอบข่ายการปฏิรูปตัวตนในละตินอเมริกา ในการประชุมครั้งนี้เองมีการประชุมการขยายงานของคอมมิวนิสต์สากระดับ “เป็นความพยายามที่จะริบตอนสิทธิและเสรีภาพของมนุษยชน” อีกครั้งหนึ่งในการประชุมของรัฐมนตรีต่างประเทศของนานาชาติอเมริกันในปี ค.ศ. 1952 ก็ได้ยืนยันข้อตกลงร่วมกันป้องกันการขยายอิทธิพลของคอมมิวนิสต์สากระดับ ใน การประชุมครั้งที่ 10 ของนานาชาติอเมริกันที่เมืองกรุงกาสในปี ค.ศ. 1954 ผลจากข้อเสนอแนะของรัฐมนตรีต่างประเทศ จอห์น ฟอสเตอร์ ดอลลาร์ ทำให้ที่ประชุมลงมติร่วมกันว่า “การมีอยู่หรือการเข้ามายieldอำนาจจากรัฐของขบวนการคอมมิวนิสต์สากระดับในภูมิภาค แทนนี้ให้ถือว่าเป็นการคุกคามอำนาจอธิปไตยและเอกสารของรัฐอื่นด้วย” ข้อความนี้นอกจาก เป็นการกล่าวถึงว่าทางตอนใต้และภูมิภาคอเมริกาจะใช้สิทธิตามสนธิสัญญาว่าด้วยการร่วมมือกันในการต่อต้านลัทธิคอมมิวนิสต์ อันเป็นระบบของการเมืองที่ไม่พึงประทับในอเมริกา อย่างไรก็ได้ในการประชุมครั้งนี้สมาชิกรัฐบาลรู้สึกว่าสหภาพเมืองที่ไม่พึงประทับในอเมริกาจะใช้สิทธิตามสนธิสัญญาว่าด้วยการร่วมมือกัน เข้าแทรกแซงกิจการภายในและภายนอกประเทศสมาชิกจึงได้แสดงความเห็นแห่งไว้ว่า “รัฐสมาชิกมีความเป็นอิสระ และเสรีภาพที่จะเลือกรูปการปกครองได้ ที่เหมาะสมก็ได้ในการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจและ สังคมตามแนวทางของตน” ตามข้อตกลงนี้หมายความว่า แม้ในสนธิสัญญาว่าด้วยการร่วมมือ ป้องกันการขยายอิทธิพลของลัทธิคอมมิวนิสต์จะได้กล่าวว่าเป็นหน้าที่และสิทธิของประเทศ สมาชิกที่จะเข้าไปแทรกแซงได้ แต่สิทธิและหน้าที่นั้นย่อมมุ่งดึง ถ้าเป็นความต้องการของรัฐ นั้น ๆ ที่จะมีรูปการปกครองโดยลัทธิคอมมิวนิสต์

ในการประชุมครั้งที่ 5 ของคณะกรรมการต่างประเทศ เมื่อเดือนสิงหาคม ค.ศ. 1959 ที่เมืองซาน 迭อโก ในชิลี ซึ่งเป็นผลมาจากการคุกคามของลัทธิคอมมิวนิสต์ ภายใต้การนำของ ศาสตรา ที่ประชุมเน้นหลักการของการปกครองตามระบบประชาธิปไตยว่า “ผู้ปกครองมีเจ กว้างยอมรับคำติชม และคำวิพากษ์วิจารณ์” ทั้งนี้รวมทั้งการกระจายอำนาจบริหาร การเลือกตั้งอย่างเสรี มีกำหนดเวลาที่แน่นอนในการดำรงตำแหน่งทางบริหาร เคราะห์และปักป้องสิทธิ ขั้นพื้นฐานของมนุษยชน เคราะห์ความคิดทางการเมืองของผู้อื่น และเสรีภาพในการพูดและ แสดงความคิดเห็น

ผลของการประกาศเจตนาร่วมกันในการประชุมครั้งที่ 5 ทั้งเวเนซูเอลา และสหรัฐ อเมริกาต่างก็เตรียมร่วงข้อความเพื่อประธานาระบบทรัพยากรูปการปกครองของประเทศเพื่อบ้านเวเนซูเอลา ไม่พอใจการบริหารงานแบบเด็ดขาดของนายพล ราฟ่าเอล ทรู希ิญ ไมลินา แห่งสาธารณรัฐ

ປະຈານເອີນຕົວພ່ານອດ ຖຸ່ອໄລມະ ໂມດີນາ ຂອງສາທາລະນະລົງໂດມືນິກັນ ກັບຖ້ວມຄົມາຊີກ ປີໂອຄອຣີ ພຣະນິຕ
ກວິນ ປະຈານຄະກຽມຮ່າມເອີນຕົວພ່າຍຕ່າງປະເທດຂອງລູ້ສກາວມີກັນ (ຄ.ສ. 1939)

โฉมินิกัน¹⁸ ส่วนสหรัฐอเมริกาเองก็ต้องการประณามการเข้าฝึกไฝคอมมิวนิสต์รัสเซียของคิวบา ปัญหาทั้ง 2 บรรจุลงในภาระการประชุมคณะกรรมการรัฐมนตรีต่างประเทศครั้งที่ 6 และ 7 ที่จะจัดให้มีขึ้น ณ เมืองชาน โอลเซ ประเทศคอสตา ริกา ในเดือนสิงหาคม ค.ศ. 1960 อย่างไรก็ต้องยกย่องความสามารถในการประชุมไม่เป็นดังที่หวังไว้ เพราะ 2 เดือนก่อนหน้านั้นครุสขอฟผู้นำรัสเซีย ประกาศเตือนว่า “รัสเซียจะให้การสนับสนุนแก่คิวบาก้าถูกคุกคาม” กำกัล่าวของครุสขอฟยื่อมเป็นที่พ่อใจของศาสตรา เพราะความเชื่อที่ว่าลำพังประเทศไทยจะไม่อาจป้องกันคิวบาก้าถูกคุกคามได้

ในการประชุมทั้ง 2 ครั้งที่เมืองชาน โอลเซเกี่ยวกับปัญหาทั้ง 2 ที่ประชุมได้ใจมีแต่ประณามการปักครองแบบเด็ดขาดของทรูซิโน่ ขัดกับหลักการปักครองในระบบประชาธิปไตยที่ได้ตกลงกันไว้อย่างชัดแจ้ง และเรียกว่า “ให้ตัดสัมพันธ์ทางการทูต และเลิกค้าขาย โดยเฉพาะอาวุธยุทธ์ไปยังสหราชอาณาจักรและเยอรมันตะวันออก” โฉมินิกันอย่างสิ้นเชิง แต่สำหรับกรณีคิวบาก้าถูกคุกคาม แม้จะมีการประณามคิวบาก้าแต่คำพูดที่ใช้ไม่แจ่มแจ้ง อย่างกรณีทรูซิโน่ ถ้อยคำที่ใช้คือ “...ขอประณามการแทรกแซงกิจกรรมภายในของประเทศไทยอันอาจต่อญมิภาคแตกนี้” เห็นได้ว่าข้อความไม่ได้กล่าวถึงศาสตราหรือรัสเซียอย่างตรง ๆ นอกจากนี้ที่ประชุมยืนยันข้อตกลงว่าด้วยการไม่แทรกแซงกิจกรรมภายในของประเทศไทย สำหรับการให้สัตยาบันหลักการ ว่าด้วยการปักครองในระบบประชาธิปไตยนั้น เปรู เวเนซูเอลา และคิวบาปฏิเสธร่วมลงนามเห็นชอบ และเพื่อให้สอดคล้องกับข้อตกลง สหรัฐอเมริกาประกาศตัดสัมพันธ์ทางการทูตกับคิวบาก้าและสาธารณรัฐ โฉมินิกัน นับเป็นครั้งแรกในรอบ 40 ปี ที่มีเหตุการณ์เช่นนี้เกิดขึ้น และถือว่าเป็นความล้มเหลวของนโยบายว่าด้วยการร่วมมืออย่างต่อ กันอันเป็นความผิดพลาดของชาวยุโรปันอย่างสิ้นเชิง

การเสียชีวิตของทรูซิโน่ในเดือนพฤษภาคม ค.ศ. 1961 จากการถูกกลอนยิง “ไม่เพียงแต่จะยุติการปักครองอันยาวนานนี้ 31 ปีของทรูซิโน่และตระกูลของเขาง การนำประเทศไทยเข้าสู่ระบบประชาธิปไตยของรัฐบาลใหม่ทำให้มีการรื้อพื้นความสัมพันธ์ทางการทูตกับสหรัฐอเมริกาอีกครั้ง แต่สำหรับคิวบาก้าสัมพันธภาพกลับเรوارายลงอีก ซึ่งไม่เพียงแต่สหรัฐอเมริกายังรวมไปถึงเปรูและประเทศไทยด้วย ในทະเบียนเบียนเมื่อกองกำลังติดอาวุธชาวคิวบาก้าพลัดถิ่น

¹⁸ Herring, op.cit., pp. 448-452.

ที่ได้รับการสนับสนุนอย่างลับ ๆ จากสหราชอาณาจักรเป็นตัวการที่ล้มเหลวที่อ่าวมาเรีย เดอ โคซีโนส ทางตอนใต้ของคิวบา หรือในเหตุการณ์ที่รู้จักกันดี “เหตุการณ์ที่อ่าวหมู” เมื่อเดือนเมษายน ค.ศ. 1961 เพื่อโคนอเมริกาจากโตร ด้วยเหตุนี้ในการประชุมครั้งที่ 8 ของคณะรัฐมนตรีต่างประเทศที่จัดขึ้น ณ เมืองปานตา เดล เอสเต ประเทศอูรุกวัย ในเดือนมกราคม ค.ศ. 1962 สมาชิก 14 ประเทศหรือเสียง 2 ใน 3 ของที่ประชุมลงมติให้ตัดคิวบารออกจากกองทุนผลประโยชน์ร่วมกันของรัฐต่าง ๆ ในอเมริกา ประเทศที่ไม่ลงนามได้แก่ อาร์เจนตินา โบลิเวีย บราซิล ชิลี เอกวาดอร์และเม็กซิโก แม้ประเทศเหล่านี้จะเห็นด้วยว่าผลประโยชน์ของสหราชอาณาจักรและสหภาพโซเวียตต่อไปนี้จะส่งผลกระทบต่อประเทศอื่น ๆ อย่างมาก แต่ก็ยังคงตัดสินใจไม่ลงนามไว้ ทำให้สหราชอาณาจักรและสหภาพโซเวียตต้องถูกตัดออกจากองค์กรนี้ ทำให้สหราชอาณาจักรและสหภาพโซเวียตต้องถูกตัดออกจากองค์กรนี้

ความขัดแย้งระหว่างสหราชอาณาจักรและสหภาพโซเวียตในระดับนานาชาติที่เกิดขึ้นในเหตุการณ์หลังสงครามโลก อาจอธิบายได้ด้วยเหตุผลหลายประการด้วยกัน ประการแรก ได้แก่ ความต้องการอย่างรุนแรงของสหราชอาณาจักร ให้สหราชอาณาจักรดำเนินการตามความเหมาะสม จัดให้ประเทศต่าง ๆ มีรูปการปกครองในระบบประชาธิปไตยอย่างแท้จริง แต่เมื่อ มีการปฏิบัติการตามคำเรียกร้อง มากขึ้นของ แม้แต่ในประเทศที่ชอบป้าป่วยโภชนาตัวเอง ว่าเกลียดเด็จการ ก็ตาม ประการที่สอง ธรรมชาติของมนุษย์มักจะไม่ชอบให้ผู้อื่นมาเข้าบ้านพร่อง ของตนเอง ประการที่สามชาวละตินอเมริกันเชื่อกันว่า “การไม่ถูกแทรกแซง” เป็นความภูมิใจ อย่างยิ่งของคนในชาติ ภาพความทรงจำอันนี้มีต่อนโยบาย “เพื่อนบ้านที่ดี”¹⁹ นโยบายของ ความเป็นมิตรและผู้อภิบาลของประธานาธิบดีรูสเวลต์ ที่บังครั้งทำไปโดยเกินความจำเป็นและ ไม่ได้ร้องขอเช่นกรณีอ่าวหมูและการล้มรัฐบาลอยาเนนเดแห่งชิลี ทำให้เกิดภาพพจน์ที่ไม่ดีต่อ ชาวละตินอเมริกัน แต่ในขณะเดียวกันสิ่งเดียวกันนั้นเองรัฐบาลอเมริกันเห็นว่าเป็นความชอบธรรม ในฐานะที่เป็นชาติตามหัวใจ และเป็นผู้ให้การสนับสนุนทางด้านเงินทุนแก่องค์กรนานาชาติ อเมริกันถึง 2 ใน 3 ของบประมาณแต่ละปี ความสำเร็จหรือความล้มเหลวจึงขึ้นอยู่กับ สหราชอาณาจักรเป็นสำคัญ

หลักการแห่งการอยู่ร่วมกันของชาวอเมริกันทั้งหมด ต้องเดอร์อัลเบอร์โต เผยรัส คามาร์โก เลขากิจการองค์กรนานาชาติ อเมริกัน กล่าวไว้ว่า “เกิดขึ้นมาจากความคิดของการอยู่

¹⁹ Ibid., pp. 913-915.

ร่วมกันโดยสันติของชาติทั้งหลายในทวีปอเมริกา โดยไม่แทรกแซงกิจการภายใน หรือบีบบังคับจากภายนอกต่อประเทศใดประเทศหนึ่ง และทุกประเทศจับบริหารประเทศของตนตามหลักประชาธิปไตย”²⁰ หลักการดังกล่าวเป็นที่ยอมรับ และได้ตราขึ้นเป็นข้อบังคับในมาตรา 15 แห่งบทบัญญัติขององค์กรนานารัฐอเมริกัน ใจความว่า “รัฐนี้รัฐใดหรือทั้งหมดไม่มีสิทธิเข้าแทรกแซงกิจการภายในและภายนอก ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม หรือไม่ว่าด้วยเหตุผลใด ๆ ก็ตาม... หรือใช้กำลังหรือพยายามใช้กำลังล้มล้างสถาบันการเมือง เศรษฐกิจ และวัฒนธรรมของเพื่อนบ้าน” ตามหลักการดังกล่าว สัมพันธภาพของประเทศในอเมริกาทั้งหมดจะราบรื่นได้ ประเทศสมาชิกต้องยอมรับในความแตกต่างกัน ไม่ว่าในรูปการปกครอง คณะรัฐบาล การบริหารประเทศ ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม เชื้อชาติ ศาสนาและความเชื่อถือ สถาบันเศรษฐกิจ และสังคม มาตรฐานการครองชีพ ตลอดจนการดำรงชีพและการเคารพรวมสิทธิ์ในทรัพย์สินของผู้อื่น แต่ถ้าสิ่งเหล่านี้ยังคงเป็นเงื่อนไขและประเทศสมาชิกไม่เคารพกฎหมายและกติกา ในอนาคต การอยู่ร่วมกันอย่างสันติยั่งคงเป็นไปได้

ในปี ค.ศ.1979 ท่าทีของสหรัฐอเมริกาที่มีต่อการตัดสินใจเลือกระบบการปกครอง เศรษฐกิจและสังคมของประเทศต่าง ๆ ในละตินอเมริกาเริ่มค่อนลงและมีแนวโน้มว่าจะยอมรับความคิด ความต้องการของชาวละตินอเมริกันมากขึ้น ทั้งนี้พิจารณาได้จากนโยบาย 6 ข้อ ที่นายไซรัส แวนซ์ รัฐมนตรีต่างประเทศสหรัฐอเมริกา ประกาศให้เป็นแนวทางในการดำเนินนโยบายต่างประเทศในละตินอเมริกา อันได้แก่²¹

1. เพื่อให้ประเทศกำลังพัฒนาเข้าร่วมในระบบเศรษฐกิจโลกมากขึ้น
2. ให้ความช่วยเหลือมากขึ้นเพื่อการพัฒนาที่จะให้ผลต่อคนยากจนจริง ๆ เช่น การให้ความช่วยเหลือฉุกเฉินแก่สาธารณะรัฐ โดยมิภัยัน และนิการากัว เป็นต้น
3. สนับสนุนการเรียกร้องความยุติธรรม สนับสนุนให้มีการยอมรับความเห็นที่แตกต่าง
4. ระมัดระวังตลอดเวลาว่า แม้การเปลี่ยนแปลงจะเป็นสิ่งที่เกิดจากเงื่อนไขภายใน ก็ตาม แต่ก็อาจถูกแทรกแซงจากภายนอกได้ไม่ยากนัก เช่นกรณีที่หารโโซเวียตในคิวบา เป็นต้น
5. สนับสนุนความพยายามของประเทศในภูมิภาคที่จะแก้ปัญหาระหว่างกัน เช่น ปัญหาชายแดน
6. สนับสนุนความแตกต่างระหว่างประเทศต่าง ๆ

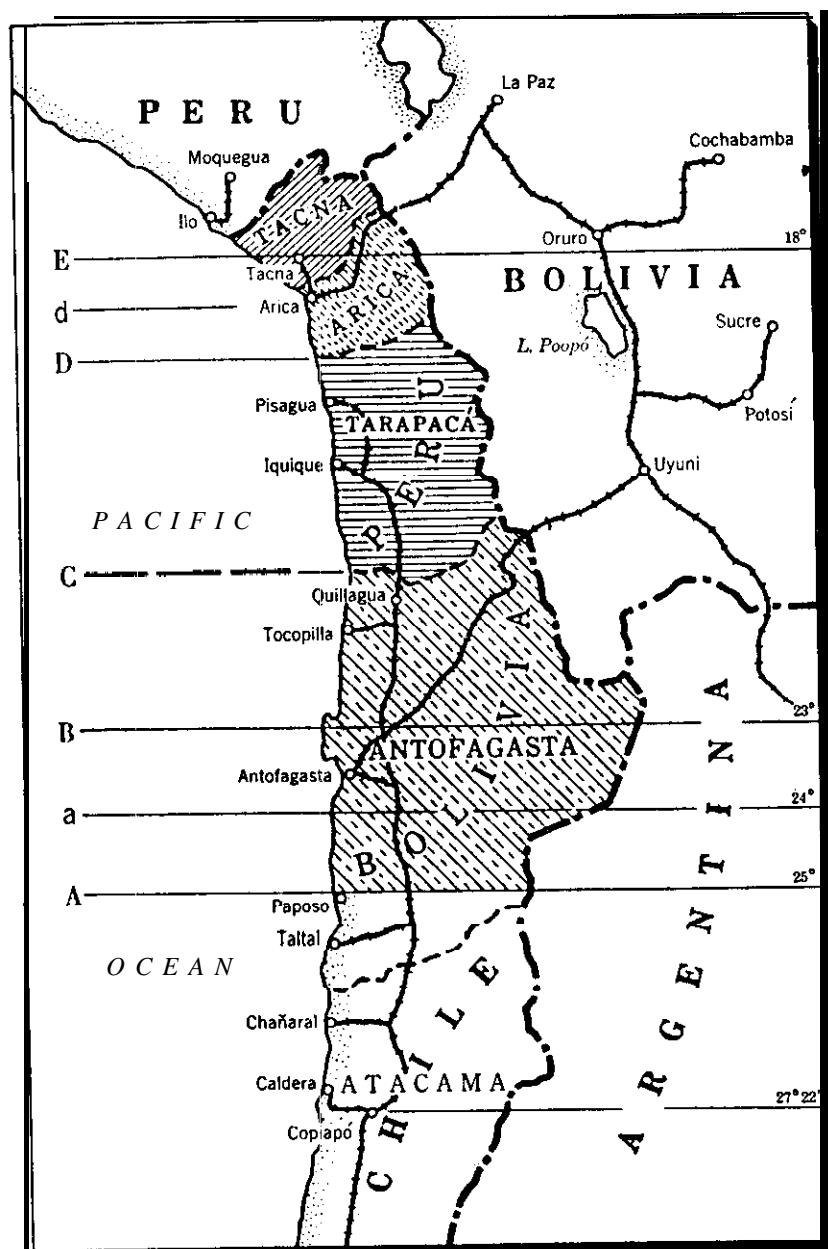
²⁰ Dozer., op.cit., p. 574.

²¹ “ตลาดอเมริกา ความวิตกกังวลของสหรัฐ” สยามรัฐสืบคดีวิจารณ์ ปีที่ 26 ฉบับที่ 15 (7 ตุลาคม 2522) 15.

นโยบายที่มีต่อละตินอเมริกาของสหรัฐอเมริกาเปลี่ยนแปลงไปตามวาระของผู้นำ เมื่อชาวอเมริกันได้ผู้นำคนใหม่แทนนายจิมมี คาร์เตอร์ นายโรแลน เรแกน กลับมาใช้นโยบาย แข็งกร้าวต่อประเทศในละตินอเมริกาที่มีรูปการปกครองที่แตกต่างไปจากสหรัฐอเมริกา และ ถือว่าการต่อต้านภัยจากคอมมิวนิสต์เป็นหน้าที่ของชาวอเมริกัน ด้วยเหตุนี้รัฐบาลของนายโรแลน เรแกนได้ฝ่ายนโยบายของนายไซเรส แวนซ์ ข้อ 3 และข้อ 6 ในกรณีสนับสนุนทางอาวุธ การเงิน และฝึกการใช้อาวุธให้แก่บุนการกองโจรนิยมขวาของนิการากัวอยู่ที่ป้าแห่งหนึ่งในเอล ซัล瓦โดร เพื่อล้มล้างรัฐบาลนิยมซ้าย แซนดินิสตาในนิการากัว ทราบได้ที่สหรัฐอเมริกายังเห็นว่าการเข้า แทรกแซงกิจการภายในต่อการเลือกรูปแบบการปกครองของประเทศต่าง ๆ ในละตินอเมริกา เป็นสิ่งชอบธรรม โดยไม่ควรพินิจพิจารณาว่ากิจการใดไม่เป็นการดี นัก ประเทศเหล่านอกจากจะไม่บังเกิดผลดีแก่ผู้นำเองแล้วชาวอเมริกันส่วนใหญ่อาจจะต้องเห็น “เรียตนามที่ 2” เกิดขึ้นอีกครั้งหนึ่ง คราวนี้ไม่ใช่ในเอเชีย แต่เป็นดินแดนที่อยู่หลังบ้านของตน เองในที่ป้องกันดังที่สมาชิกรัฐสภาอเมริกันบางคนกำลังหวัดกลัวอยู่

นอกเหนือจากปัญหาการแทรกแซง หรือการพินิจพิจารณาว่ากิจการใดไม่เป็นการ แทรกแซง ซึ่งเป็นปัจจัยที่ทำให้เกิดการแตกแยกกันระหว่างประเทศทั้งหลายในทวีปอเมริกา ในศตวรรษที่ 20 ได้เกิดปัญหารื่องเส้นเขตแดนแต่ก็ไม่ร้ายแรง แม้ว่าปัญหาที่เกิดขึ้นในช่วงนี้จะ ไม่ร้ายแรงดังเช่นปัญหานิศตวรรษที่ 1²² เนื่องจากปัญหาต่าง ๆ มักจะมีตัวที่ได้รับผลกระทบ เช่น นิการากัวไม่ยอมรับคำพิพากษาของศาลโลกในปี ค.ศ. 1960 ซึ่งตัดสินให้นิการากัว ยกดินแดนทางตอนเหนือออกทางฝั่งทะเลแคริบเนยินให้แก่อนคูรัส เอกวาดอร์เรียกร้องให้มีการ รื้อฟื้นข้อตกลงที่ทำกับเบรูที่ลงนามกันเมื่อเดือนมกราคม ค.ศ. 1942 ที่เมืองริโอ เดอ Janeiro โดยมีอาร์เจนตินา บราซิล ชิลี และสหรัฐอเมริกาเป็นพยาน อ้างว่าการลงนามครั้งที่แล้วซึ่งตน ต้องยกดินแดนทางทิศตะวันออกของประเทศให้แก่เบรูนั้น เพราะถูกบังคับ เวเนซูเอลา ไม่พอใจ ข้อตกลงแห่งปี ค.ศ. 1899 ที่เสียดินแดนส่วนหนึ่งไปให้แก่กิอานาของอังกฤษ พร้อมกับเรียกร้อง ให้ชาวละตินอเมริกันต่อต้านรัฐบาลที่ไม่ถือว่าเป็น “ชาติละตินอเมริกา” เช่น กิอานาของอังกฤษ เบลิซ (บริติช ออนดูรัส) กิอานาของออลแลนด์ กิอานาของฟรั่งเศส หมู่เกาะฟอล์กแลนด์ และ หมู่เกาะในทะเลแคริบเนยินที่เป็นดินแดนในอารักขาของประเทศไทยฯเหล่านั้น ให้ถือว่า ไม่มีสิทธิ์ถือที่ดินของชาวละตินอเมริกัน นอกจากนี้ชิลีและอาร์เจนตินาต่างก็อ้างสิทธิ์เหนือ พื้นดินในทวีปอันตาร์กติกา และเที่ยรา เดล ฟูเอยในอเมริกาใต้

²² อธยา ไกมสกานุจน และมาดยา อิงคานารก, อ้างแล้ว, หน้า 249.

การขยายดินแดนของชิลี

A เส้นเขตแดนเดิม

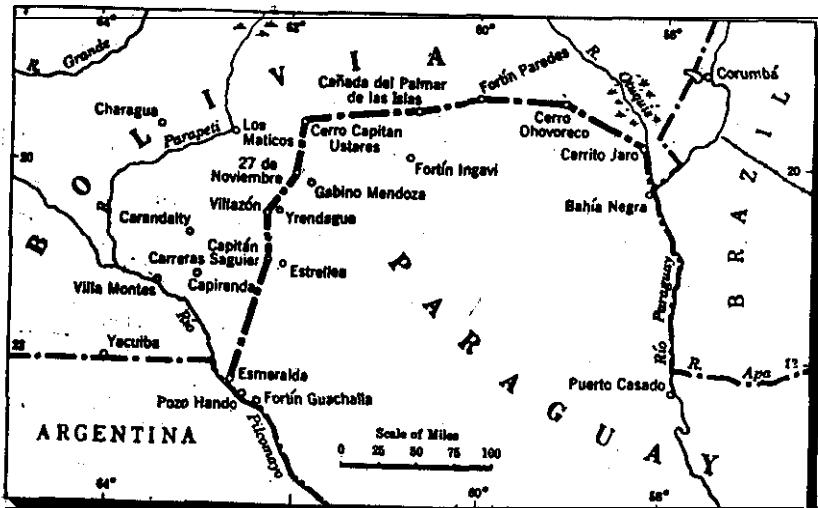
B ข้อต่อตัวในปี ค.ศ. 1842 a ได้มาจากการซื้อญี่ปุ่นปี ค.ศ. 1866

C เส้นเขตแดนทึบเดิมของบราซิลและโบลิเวีย

D เส้นเขตแดนของบราซิลขยายออกไปอีกอันเป็นผลจากสงครามแพชพิก (ค.ศ. 1883)

D-E สถาปนาให้บราซิลครองต่อไปเป็นเวลา 10 ปี

d ข้อตกลงเบร์กerman กำหนดเส้นเขตแดนในสัญญาปี ค.ศ. 1929

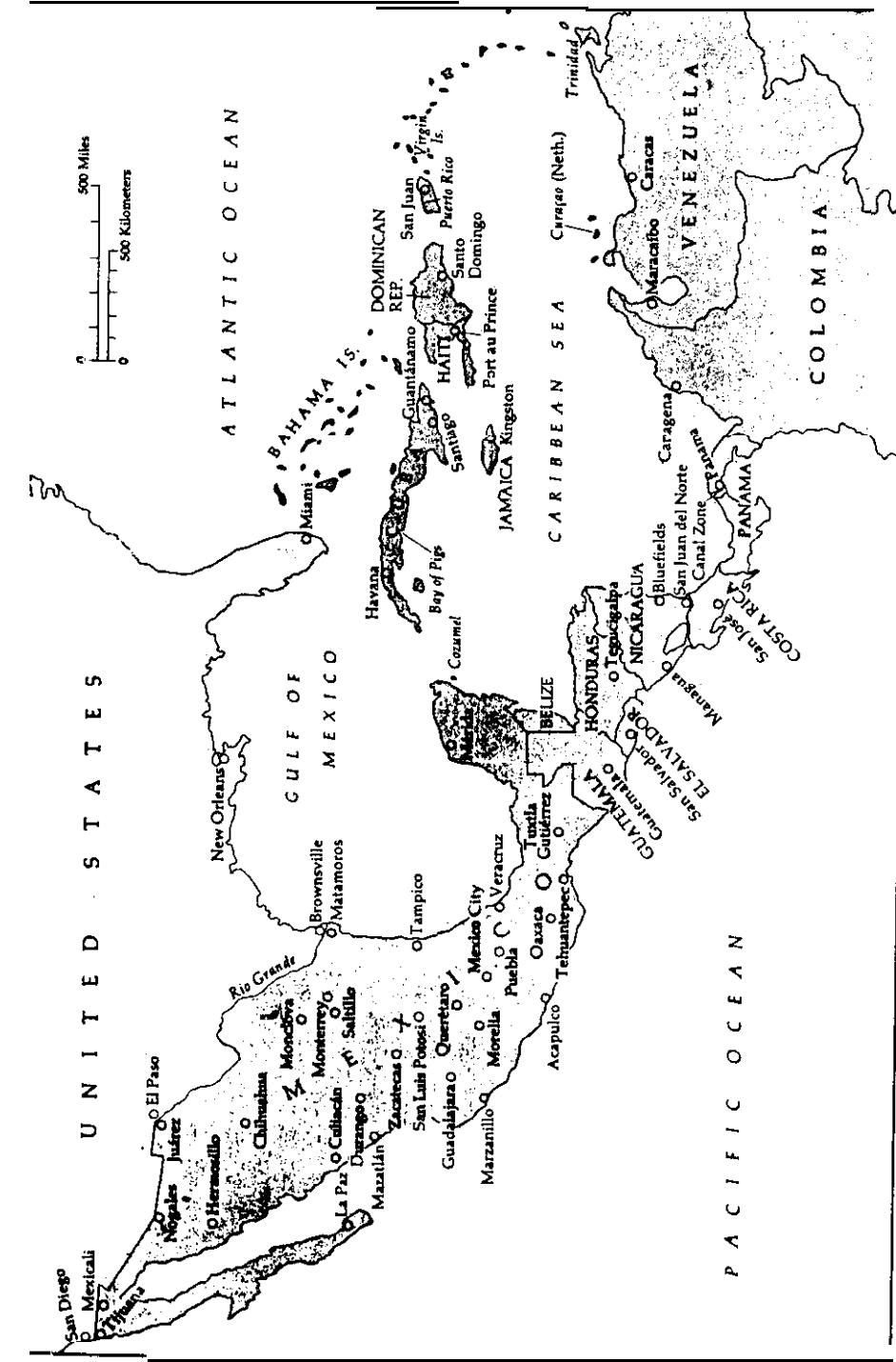
เส้นทางเดินทางท่องเที่ยวกับภารกิจ จากข้อตกลงท่องนานัมกัน ในวันที่ 10 ตุลาคม ค.ศ. 1938

บทสรุป

การเมืองการปกครองในศตวรรษที่ 20 ในลัศตินอเมริกาเริ่มเปลี่ยนแปลงไปจากในศตวรรษที่ 19 ความคิดในเรื่องสาธารณรัฐซึ่งเป็นหัวใจของการปกครองที่นักปฏิรัติเก็บไว้ทุกคนเรียกหัวว่าเป็นระบบของการปกครองที่ทันสมัยที่สุดของยุคหนึ่น ถูกแทนที่ด้วยคำว่า “ประชาธิปไตย” ช่วรระยะเวลาหนึ่งก่อนที่จะเปลี่ยนไปสู่ระบบการปกครองแบบสังคมนิยมแห่งชาติ ด้วยเหตุนี้คำว่า สาธารณรัฐประชาธิปไตยและสังคมนิยมแห่งชาติ จึงเป็นเครื่องมือของระบบสร้างคนขึ้นสู่ตำแหน่งผู้นำของประเทศตลอดมา การเมืองในลัศตินอเมริกาที่ยุ่งเหงิงและสับสนวุ่นวาย จึงมักสะท้อนให้เห็นภาพของการต่อสู้กัน ระหว่างความเป็นประชาธิปไตย กับระบบสังคมนิยม แห่งชาติ ทั้ง 2 ฝ่ายต่างเห็นพ้องกันว่าทั้ง 2 ระบบเป็นสิ่งที่ประชาชนต้องการ แต่เมื่อได้อ่านเจ้แล้วน้อยคนที่จะให้สิ่งเหล่านั้นแก่ประชาชน

ในศตวรรษที่ 19 การเมืองในลัศตินอเมริกาเป็นเรื่องของระบบอัตตาธิปไตย การกระจายอำนาจจากส่วนกลางระบบเสรีนิยมแบบโรแมนติก ศตวรรษที่ 20 กลายเป็นศตวรรษของระบบคอมมิวนิปไตย การใช้อำนาจเบ็ดเสร็จเพื่อการของรัฐบาลกลาง และระบบเสรีนิยมแบบรัฐสวัสดิการ ชาวลัศตินอเมริกันจึงตกเป็นเครื่องเล่นของระบบการเมืองของแต่ละยุคที่ถูกผลักดันจากทั้งสหรัฐอเมริกาและยุโรป ปลายศตวรรษที่ 19 พวากโพสติวิสต์ได้รับอิทธิพลจากคำโฆษณาชวนเชื่อของสหประชาชาติในเรื่องสิทธิในการเลือกผู้ปกครองและความรับผิดชอบต่อสังคมของรัฐบาล อีกทั้งความคิดของพวากสังคมนิยมกลุ่มเฟบีียนที่เชื่อว่าระบบสังคมจะพัฒนาไปทางด้านธรรมชาติอย่างค่อยเป็นค่อยไป ได้ทำลายระบบห้องถูนนิยมลงพร้อมกับเน้นความสำคัญของระบบการเลือกตั้งและสิทธิการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ผลกระทบจากการให้สตรีมีสิทธิในการออกเสียงเลือกตั้ง รวมทั้งการลดเงื่อนไขระดับการศึกษา อายุ และฐานะทางด้านการเงินทำให้จำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเม็กซิโกในระหว่างปี ค.ศ. 1940 - 1959 เพิ่มขึ้นถึง 300% และในระหว่างปี ค.ศ. 1930 - 1960 เพิ่มขึ้นถึง 800%

ในการพัฒนาระบบการเมืองเพื่อเข้าสู่ระบบใหม่ ที่รัฐมีอำนาจมากขึ้น ขณะเดียวกัน สิทธิเสรีภาพส่วนบุคคลถูกจำกัดลง ผู้เขียนของลัศตินาจทางการเมืองได้แก่ พวากเสรีนิยมที่ได้รับแนวความคิดมาจากสำนักโพสติวิสต์ ปัจจุบันนักปกครองของลัศตินอเมริกาเน้นความเจริญทางด้านวัฒนธรรมเป็นตัวกำหนดความก้าวหน้าของประเทศ มีรัฐบาลกลางเป็นศูนย์รวมความเจริญของชาติ นำเอาหลักการสังคมนิยมแห่งชาติเข้ามาเป็นนโยบายในการปกครองประเทศ ทั้งนี้หวังว่า

ระบบอนึจจะชี้ขาดของการขยายตัวของลัทธิคอมมิวนิสต์ และขบวนการปฏิวัติของมวลชน ด้วยเหตุนี้นโยบายการนำประเทศเข้าสู่ระบบอับสังคมนิยมจึงมีผู้กล่าวว่าเป็นเพียงจากบังหน้าของผู้นำ และให้ได้ชื่อว่า “รัฐบาลได้ทำเพื่อประชาชนไม่” ซึ่งก็ไม่แตกต่างไปจากนักปักครองคนเก่า ๆ เพียงแต่สวมเสื้อตัวใหม่ในทราบของนักสังคมนิยมเท่านั้น

ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในละตินอเมริกาเกิดขึ้นมาจากการไม่เสมอภาคกันทางด้านเศรษฐกิจ การกระจายรายได้ไม่ทั่วถึง ระบบสังคมที่ล้าสมัย อัตราการเพิ่มของประชากรกับความเจริญทางด้านเศรษฐกิจไม่สมดุลกับการขาดดุลการค้ากับต่างประเทศ การเมืองไม่มีเสถียรภาพ และความยากจนของประเทศที่ส่งผลสืบเนื่องไปถึงการจัดระบบการศึกษา การสาธารณสุข และอื่น ๆ เมื่อร่วมกับภาวะค่าเงินตกต่ำทำให้สถานการณ์ยิ่งเลวร้ายลง ผลิตผลของประเทศไม่อาจสู้กับราคาและมาตรฐานของตลาดโลกได้เนื่องจากคุณภาพมาตรฐานการผลิต ผู้ประกอบกิจการขาดเงินทุนและแหล่งเงินทุน ส่วนผู้ที่มีเงินทุนก็อยู่ในวงเงินจำกัด ไม่สามารถขยายกิจการค้าให้ใหญ่ขึ้นได้ ในขณะเดียวกับราคាសินค้าดำเนินเข้าสูงขึ้นตลอดเวลา การบริหารของรัฐบาลเองก็ไม่มีประสิทธิภาพและเต็มไปด้วยการฉ้อราษฎร์บังหลวง

เพื่อแก้ไขสถานการณ์ที่หนักหนึ้นเป็น倍 หลายประเทศหันมาใช้มาตรการร่วมมือกันเพื่อการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ มาตรการขั้นต้นคือการก่อตั้งตลาดร่วมในละตินอเมริกา ตัวอย่าง เช่นการจัดตั้งองค์การเพื่อกำหนดอัตราภาษีของประเทศในอเมริกากลาง (Organization of Central American States หรือ ODECA) ในปี ก.ศ. 1951 เป็นต้น 9 ปีต่อมาในการประชุมครั้งหนึ่งที่เมืองมอนเตวิดีโอ อาร์เจนตินา บราซิล ชิลี เม็กซิโก ปารากวัย เปรู และอูรุกวัย รวม 7 ประเทศร่วมกัน จัดตั้งองค์การกำหนดอัตราภาษีเดียบแบบอเมริกากลาง นอกจากนี้ยังมีการลงนามในข้อตกลงว่าด้วยการค้าเสรีของประเทศสมาชิก และขยายต่อไปยังประเทศต่าง ๆ ในละตินอเมริกาในอนาคตด้วย

ต่อมาเมื่อปี 3 ประเทศที่เข้าร่วมเป็นสมาชิกได้แก่โบลิเวีย เอกวาดอร์ และโคลومเบีย ตามข้อตกลงประเทศสมาชิกได้รับสิทธิพิเศษสิ่งสินค้าอุกสูตรตลาดของประเทศสมาชิกอื่น ๆ ได้โดยเสรีในกำหนดเวลา 12 ปี ข้อตกลงนี้อยู่กับหลักการที่ว่า “ประเทศสมาชิกเป็นผู้เชี่ยวชาญผลิตสินค้าเฉพาะอย่างเพื่อให้บริโภคเองและเพื่อส่งออก” ตัวอย่างเช่น ในอเมริกากลาง ประเทศออล ซัล瓦ดอร์ เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการผลิตรองเท้า การผลิตรองเท้าแตะเพียงชนิดเดียว

ไม่อาจใช้เลี้ยงประชาชนทั้งประเทศได้ แต่เมื่อมีดลัดร่วมขึ้น อุตสาหกรรมของเท้าอาจช่วยค้ำจุนเศรษฐกิจของประเทศได้ ในปี ค.ศ. 1961 ผลจากการก่อตั้งตลาดร่วม สินค้ากว่า 90% ได้รับการยกเว้นให้ระบายสู่ตลาดของสมาชิกต่อไปยังเสรี แต่ก็ยังมีอีกถึง 10% ที่ไม่ได้รับการยกเว้นตามข้อตกลง ซึ่งปัญหานี้ก็ไม่เป็นเรื่องใหม่ การรวมตัวกันเพื่อเหตุผลทางด้านเศรษฐกิจทำให้ประเทศผู้ผลิตสินค้า แทนที่จะขายให้แก่ผู้บริโภคเฉพาะในประเทศของตนซึ่งมีจำนวนจำกัด แต่ข้อตกลงทำให้จำนวนผู้บริโภคเพิ่มขึ้น ในปี ค.ศ. 1920 อายา เดอ ลา ทอร์เร แห่งขบวนการ APRA (Alianza Popular Revolucionaria Americana) เดย์ดิดที่จะทำโครงการนี้มาก่อน โดยได้รับการสนับสนุนจากคณะกรรมการตระหนายเศรษฐกิจขององค์การสหประชาชาติ แต่ไม่สำเร็จเนื่องจากมีอุปสรรคหลายประการ เช่นผลประโยชน์ของชาติ และความจริงใจของประเทศสมาชิกในการร่วมมือกัน ปัญหานี้ก็ทำนองเดียวกันกับความพยายามที่ล้มเหลวของไซมอน บิลิวาร์ ในอันที่จะรวมดินแดนทางตอนเหนือของอเมริกาใต้ให้อยู่ภายใต้การปกครองเดียวกันนั้นเอง²³

นอกเหนือจากโครงการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจในระดับภูมิภาค ในระดับประเทศ ก็มีการจัดตั้งโครงการดังกล่าวไว้เช่นกัน เช่น ในปี ค.ศ. 1954 มีการจัดตั้งสำนักงาน Corporacion Autonoma Regional del Cauca (CVC) ขึ้นในโคลومเบียเพื่อเหตุผลทางด้านการเกษตร การชลประทาน และเพื่อการผลิตกระสไฟฟ้าใช้ในประเทศ

โครงการต่าง ๆ ส่วนใหญ่สำเร็จได้ด้วยการช่วยเหลือทางด้านการเงินจากสหรัฐอเมริกาอย่างไรก็ดี ความช่วยเหลือจากอาชีวศึกษามักได้รับการโถมตัวว่ามีจุดมุ่งหมายเพื่อสนับสนุนรัฐบาลเพด็จการ นายทุนนายชาติ ดักตัวงทรัพยากรออกนอกประเทศ ดำเนินการที่ขัดกับความต้องการของชนส่วนใหญ่ และขัดขวางการปฏิรูประบบสังคม²⁴ นอกจากนี้ยังถูกกล่าวหาว่ามีมูลเหตุที่วัฒนธรรมอเมริกันที่ไม่สอดคล้องกับการดำเนินชีวิตของชาวละตินอเมริกัน ความไม่พอใจต่อสหรัฐอเมริกา ต่อความเสื่อมโกรธทางด้านเศรษฐกิจและสังคม ชาวละตินอเมริกันจึงหันไปยึดแนวทางปฏิรูปตั้งที่ศาสตราจารย์ในด้านกฎหมาย เช่น ไม่ใช่ในเวเนซูเอลา เม็กซิโก อาร์เจนตินา ชิลี เปรู และอเมริกากลาง แต่ก็ยังไม่มีประเทศใดที่ประสบผลสำเร็จ ยกเว้นประเทศนิการากัวในปี ค.ศ. 1979 จากชัยชนะของขบวนการฝ่ายซ้ายในละตินอเมริกานี้เองทำให้เกิดการเผชิญหน้ากันระหว่างฝ่ายขวาที่สนับสนุนโดยสหรัฐอเมริกา และฝ่ายซ้ายที่นิยมวิธีการปฏิรูปต่อต้านศาสตราจารย์

²³Herring op.cit., pp. 259-261.

²⁴ George W. Crichfield, "The United States is Honor Bound to Maintain Law and Order in South America" History of Latin America, pp. 341-348. และ นพชัย, ปฏิรูปทั่วโลกเพื่อสัมสร้างกุณฑลสั่งศาสนานหรือเพื่อแผนสหรัฐ? 11 สิงหาคม 2526.

ตำรวจเข้าสกัดกั้นผู้เดินขบวนเรียกร้องประชาธิปไตยในชิลี (ค.ศ. 1983)

คอมมิวนิสต์ในละตินอเมริกา โดยความเป็นจริงไม่ใช่คอมมิวนิสต์ที่ยอมเป็นนิริวารขององค์การคอมมิวนิสต์สากล เมื่อน้อยกว่ากับที่ศาสตราจักรักษาสูตรค่ายของโซเวียต เซียในปี ค.ศ. 1961 หรือในการก้าวในปี ค.ศ. 1979 ก่อนหน้านั้นศาสตราจักรักษาสูตรก็ไม่เคยนึกว่าจะต้องถูกอยู่ในภาวะเช่นนั้น เหตุที่ศาสตราจักรักษาสูตรต้องตัดสินใจเป็นเพระเศรษฐกิจของประเทศอย่างทำลาย เพราะความกดดันจากสหรัฐอเมริกา ปัจจุบันโซเวียตยังคงใช้จ่ายเงินช่วยเหลือเป็นจำนวนมาก แก่ “เพื่อนพี่เมือง” อันได้แก่ คิวบา เวียดนาม กัมพูชา ลาว และมองโกเลีย ถึงกับมีแหล่งข่าวกล่าวว่า “การที่เศรษฐกิจของประเทศตกต่ำลงปีละ 7% - 2.8% หลังจากสังคมโลกครั้งที่ 2 เป็นต้นมา อาจทำให้เศรษฐกิจของสหภาพโซเวียตเป็นอัมพาตได้”²⁵ เช่นเดียวกับ สหภาพโซเวียตจ่ายเงินช่วยเหลือเป็นจำนวนถึงวันละ 11 ล้านเหรียญสหรัฐ หรือ 4,600 ล้านเหรียญ สหราชอาณาจักร ที่เป็นเงินช่วยเหลือทางด้านเศรษฐกิจ 4 พันล้านเหรียญสหราชอาณาจักร อีก 600 ล้านเหรียญสหราชอาณาจักร ยอดเงินดังกล่าวผู้นำสหภาพโซเวียตเคยพยายามขอลด แต่ด้วยผลประโยชน์ในละตินอเมริกา เช่น คิวบาตอบแทนด้วยการส่งทหารคิวบาถึง 30,000 คนเข้าไปประจำอยู่ในแอฟริกา และยินยอมให้สหภาพโซเวียตใช้ฐานทัพในคิวบา ทำให้รัสเซียจึงต้องยอมให้ความช่วยเหลือต่อไป

ส่วนนี้การก้าวแม้จะยังไม่มีหลักฐานปรากฏความช่วยเหลือจากสหภาพโซเวียตแต่เมื่อสหราชอาณาจักรในอเมริกากลางในเดือนกรกฎาคม ค.ศ. 1983 และมีท่าทีว่าจะเป็นการคุกคามอธิบดีโดยของนิการากัว สหภาพโซเวียตให้การสนับสนุนนิการากัวด้วยการส่งอาวุธมาช่วยหลายลำเรือ²⁶

ทางออกของคอมมิวนิสต์สมัยใหม่ในละตินอเมริกาที่กำลังปฏิบัติกันอยู่ได้แก่ การเลือกเส้นทางสายกลางระหว่างนายทุนจักรวรรดินิยมสมัยใหม่ กับผู้ตัดสินใจของคอมมิวนิสต์ อันได้แก่ แนวทางที่เกิดขึ้นจากการผสมผสานของวัฒนธรรมอย่างเป็นเอกภาพตามประวัติศาสตร์ มีอิสระในการตัดสินใจที่ปราศจากอิทธิพลของต่างชาติ ความคิดดังกล่าวเห็นได้จากผลงานทางด้านศิลปะ วรรณคดี สถาปัตยกรรม ที่เน้นหนักเอกลักษณ์และความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของชาติ ถ้าประเทศไทยยังคงรับความแตกต่าง การตัดสินใจในระบบของการปกครอง เศรษฐกิจ และสังคมตามแนวทางของประเทศนั้น ๆ โดยไม่เข้าแทรกแซงกิจการภายใน ในอนาคตโลกอเมริกาก็คงจะอาศัยอยู่ร่วมกันได้อย่างสันติและเป็นปีกแผ่น

²⁵Bangkok Post, June 20, 1983.

²⁶นต์ชน, สหราชอาณาจักรเป็นไปได้แค่ไหน, 6 สิงหาคม 2526.